

Gedik Üniversitesi
İSTANBUL

T.C.

GEDİK ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**OKUL SPOR TESİSLERİNİN ORTAÖĞRETİM
ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNE KARŞI
TUTUMLARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

MEHMET KILIÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

DANIŞMAN

Prof. Dr. HASAN KASAP

2015

İSTANBUL

İSTANBUL
Gedik Üniversitesi

YÜKSEK LİSANS TEZİ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Aşağıda adı geçen öğrencinin Yüksek Lisans Tezi savunma sınavı 31.07.2015 günü, saat 13:00 yapılmış olup 60 dakika sürmüştür.

Öğrenci No : 131208008
Öğrenci Ad-Soyad : Mehmet KILIÇ
Anabilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı
Program : Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
Yarıyıl : 4.YY
Başarı Durumu : KABUL RED DÜZELTME

Danışman : Prof. Dr. Hasan Kasap
Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. İlknur Hacısöftaoğlu Közleme
Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Yeşim Albayrak Kuruoğlu
Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Cengiz KARAGÖZOĞLU

İmza

31.08.2015
Uygundur

Prof. Dr. Hasan KASAP

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı Başkanı

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmayla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Mehmet KILIÇ

TEŞEKKÜR

Beden eğitimi ve spor, eğitimin değişmez parametresi olarak, bireylerin biopsiko-sosyal gelişimlerini sağlıklı bir şekilde sürdürmesini sağlayan önemli bir faktör olarak hayatımızda yer almaktadır. Teknolojik gelişmelerin insanları hareketsiz bir yaşama sürüklemesi sonucunda ortaya çıkan birçok problem sonrası beden eğitimi dersinin önemi her geçen gün artarak devam etmektedir. Beden eğitimi dersinin kazanımlarının farkındalığı artırılarak toplumlara yaşam boyu spor felsefesi aşılansarak, bireylerin sağlıklı ve konforlu hayat sürdürülebilirliği öngörülmektedir.

Bu araştırmada 2014-2015 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Zeytinburnu ilçesinde ortaöğretimde okuyan öğrencilerin, okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarına etkisi incelenmiştir.

Araştırmamda benden yardımını ve desteğini esirgemeyen, rol model olarak örnek aldığım ve kendisinden lisans ve yüksek lisans dönemimde çok şey öğrendiğim danışmanım sayın Prof. Dr. Hasan KASAP' a teşekkürü bir borç bilirim.

Tez sürecim boyunca destek olan anneme, kardeşlerime ve arkadaşlarıma da desteklerinden dolayı teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

BEYAN	iii
TEŞEKKÜR	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
GRAFİKLER LİSTESİ	xii
ÖZET	1
ABSTRACT	2
1. BÖLÜM: GİRİŞ VE AMAÇ	3
1.1. Problem Cümlesi.....	4
1.2. Alt Problemler.....	4
1.3. Araştırmanın Amacı.....	5
1.4. Araştırmanın Önemi.....	5
1.5. Sayıtlar.....	6
1.6. Sınırlılıklar.....	7
2. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER	8
2.1. Genel Olarak Eğitim.....	8
2.1.1. Eğitimin Genel Amaçları.....	9
2.1.2. Türk Milli Eğitimi'nin Amaçları.....	10
2.2. Beden Eğitimi ve Spor Kavramı.....	11
2.2.1. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Amaçları.....	13
2.2.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Dünyadaki Tarihsel Gelişimi.....	16
2.2.3. Beden Eğitiminin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi.....	17
2.3. Avrupa Ülkelerinde Beden Eğitimi Dersi.....	18

2.4. Beden Eğitiminde İzlenen Ulusal Stratejiler ve Geniş Ölçekli Girişimler.....	20
2.5. Ülkelerin Beden Eğitime Ayırdıkları Süreler.....	21
2.6. Beden Eğitimi Dersi ve Tutum.....	24
2.7. Tutumu Oluşturan Öğeler.....	26
2.7.1. Bilişsel Öğeler.....	26
2.7.2. Duygusal Öğeler.....	26
2.7.3. Davranışsal Öğeler.....	27
2.8. Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlar.....	27
3. BÖLÜM: GEREÇ VE YÖNTEM.....	30
3.1. Araştırmanın Yeri ve Tarihi.....	30
3.2. Araştırmanın Modeli.....	30
3.3. Evren ve Örneklem.....	31
3.4. Veri Toplama Araçları.....	32
3.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	33
4. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR.....	35
4.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular.....	35
4.2. Beden Eğitimi Dersine Karşı tutum Ölçeğine İlişkin Bulgular.....	43
4.3. Değişkenler Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular.....	46
5. BÖLÜM: TARTIŞMA.....	62
5.1. Ortaöğretim Okullarında Spor Tesislerinin Öğrencileri Spor Etkinliklerine Yöneltilme Değişkeninin Tartışılması.....	62
5.2. Okul Türü Değişkenine Göre Oluşan Farklılıkların Tartışılması.....	65
5.3. Sınıf Değişkeninin Oluşturduğu Tutum Farkının Tartışılması.....	65
5.4. Cinsiyet Değişkenine Göre Oluşan Farklılıkların Tartışılması.....	66
5.5. Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılıkların Tartışılması.....	67
5.6. Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Oluşan Farkın Tartışılması.....	68

5.7. Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Oluşan Farkın Tartışılması.....	69
5.8. Ailenin Gelir Durumu Değişkenine Göre Oluşan Farkın Tartışılması.....	70
5.9. Bir Spor Kulübünde Lisanslı Sporcu Olma Değişkeninin Oluşturduğu Farkın Tartışılması.....	70
6. BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER.....	72
6.1. Sonuç.....	72
6.2. Öneriler.....	74
KAYNAKLAR.....	75
EKLER.....	82
Ek 1: Anket Formu.....	82
Ek 2: İstanbul Valiliği Onay Belgesi.....	85
Ek 3: Gedik Üniversitesi Etik Kurulu Proje/Araştırma Değerlendirme Sonuç Raporu.....	86
ÖZGEÇMİŞ.....	87

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
SB	: Sağlık Bakanlığı
SGM	: Spor Genel Müdürlüğü
WHO	: World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)
TTKB	: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı
SPSS	: Statistical Package for Social Sciences
NASPE	: Amerikan Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Birliği
AAHPERD	: Amerika Sağlık, Beden Eğitimi, Rekreasyon ve Dans Birliği
BEDTÖ	: Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği
EACEA	: Avrupa Birliği Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür Yürütme Ajansı

TABLolar LİSTESİ

TABLO 1: MEB 2013-2014 Eğitim Öğretim Yılı Spor Salonu Bilgileri.....	23
TABLO 2: Ankete İlişkin Önemli Sayısal Bilgiler.....	32
TABLO 3: Katılımcıların Okul Türlerine Göre Dağılımları.....	35
TABLO 4: Katılımcıların Sınıf Durumlarına Göre Dağılımları.....	36
TABLO 5: Katılımcıların Doğum Tarihlerine Göre Dağılımları.....	36
TABLO 6: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	37
TABLO 7: Katılımcıların Kardeş Sayılarına Göre Dağılımları.....	37
TABLO 8: Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları....	38
TABLO 9: Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları....	38
TABLO 10: Katılımcıların Aylık Gelir Durumlarına Göre Dağılımları.....	39
TABLO 11: Katılımcıların Okul Takımlarına Aktif Sporcu Olarak Katılımlarına Göre Dağılımları.....	39
TABLO 12: Katılımcıların Ailede Aktif Spor Yapmış ya da Yapmakta Olan Kişilerin Varlığına Göre Dağılımları.....	40
TABLO 13: Katılımcıların Okul Dışında Boş Zamanlarında Spor Yapmalarına Göre Dağılımları.....	40
TABLO 14: Katılımcıların Okul Haricinde Herhangi Bir Kulüpte Lisanslı Spor Yapmalarına Göre Dağılımları.....	41
TABLO 15: Katılımcıların Okulda Spor Tesislerinin Olmasının, Sportif Faaliyetlere Yöneltilme Etkisi Hakkındaki Düşüncelerine Göre Dağılımları.....	41
TABLO 16: Okulların Salonlu ve Salonsuz Olma Durumları.....	42

TABLO 17: Katılımcıların Beden Eğitimi Derslerine Karşı Tutumlarına İlişkin Betimsel İstatistikler.....	43
TABLO 18: Ortaöğretim Öğrencilerinin Okudukları Okul Türlerinin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları ile Değerlendirilmesi.....	47
TABLO 19: Ortaöğretim Öğrencilerinin Sınıf Türlerinin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları ile Değerlendirilmesi.....	48
TABLO 20: Ortaöğretim Öğrencilerinin Doğum Tarihinin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları ile Değerlendirilmesi.....	49
TABLO 21: Ortaöğretim Öğrencilerinin Kardeş Sayısının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları ile Değerlendirilmesi.....	50
TABLO 22: Ortaöğretim Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları ile Değerlendirilmesi.....	51
TABLO 23: Ortaöğretim Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları ile Değerlendirilmesi.....	52
TABLO 24: Ortaöğretim Öğrencilerinin Aylık Gelir Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları ile Değerlendirilmesi.....	53
TABLO 25: Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Zamanı Dışında Spor Yapma Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları ile Değerlendirilmesi.....	54
TABLO 26: Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyet Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları ile Değerlendirilmesi.....	55
TABLO 27: Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Takımlarında Aktif Sporcu Olarak Katılma Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları ile Değerlendirilmesi.....	56
TABLO 28: Ortaöğretim Öğrencilerinin Ailenizde Aktif Spor Yapmış veya Yapmakta Olan Olup Olmaması Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları ile Değerlendirilmesi.....	57

TABLO 29: Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Harici Bir Kulüpte Lisanslı Olarak Spor Yapma Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları ile Değerlendirilmesi.....	58
TABLO 30: Ortaöğretim Öğrencilerinin Okulda Spor Tesislerinin Olmasının Spor Faaliyetlerine Yönelmesi Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları ile Değerlendirilmesi.....	59
TABLO 31: Okullarının Salonlu ve Salonsuz Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algılarının Değerlendirilmesi.....	60
TABLO 32: Tutum Ölçeğine Ait Güvenirlik Analizi.....	61

GRAFİKLER LİSTESİ

GRAFİK 1: Ülkelerin Beden Eğitime Ayırdıkları Öğretim Süreleri.....22

ÖZET

Spor, bireylerin sağlıklı bir yaşam sürdürmeleri yönünden önemli bir parametre olarak yerini almaktadır. Gelecek nesilleri sportif aktivitelerle tanıştırmak ve onlara spor ruhunu aşılama, şüphesiz ki okullar aracılığı ile olmaktadır. Bu araştırmada ortaöğretim kurumlarında ki öğrencilerin beden eğitimi derslerinde, okullarda spor tesislerine sahip olma ve olmama durumları ile derse karşı tutumları arasındaki farklar incelenmiş, elde edilen sonuçlara uygun olarak öneriler sunulmuştur. Araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Zeytinburnu ilçesi, örneklem grubu ise bu ilçede bulunan özel ve resmi ortaöğretim kurumlarından oluşmaktadır. Seçilen okulların 7'si spor salonu olan 7'side spor salonu olmayan farklı türde 14 resmi ve özel ortaöğretim kurumları belirlenerek, katılımcı öğrencilerin cinsiyet farklılıklarının da eşit sayılarda olmasına dikkat edilmiş ve araştırmadan üst düzey geçerli sonuçlar elde edilmeye çalışılmıştır. Veri toplama aracı olarak; Ünal ve Sayın tarafından geliştirilen 30 sorudan oluşan 5'li likert tipi anket formu ile 2554 ortaöğretim öğrencisine ölçek uygulanmış, katılımcı 1925 öğrencinin ölçek sonuçları araştırmaya objektif olarak katkı sağlamaya değer bulunmuştur.

Araştırmada elde edilen bulguların değerlendirilmesi sonucunda, öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının genel olarak olumlu olmakla beraber beden eğitimi dersinin en önemli boyutu ve gereklilikleri arasında olan spor tesislerinin yokluğundan kaynaklanan olumsuz tutumlarının da olduğu belirlenmiştir. Ortaöğretimde okuyan öğrenciler beden eğitimi dersinin fizikleri, zihinleri ve sağlıkları üzerindeki olumlu etkisi ile niteliksel ve niceliksel kazanımlarının farkında oldukları dolayısıyla okul spor tesisleri olan okullarda derse karşı tutum puanlarının düzeyi daha yüksek bulunmuştur. Toplumların sağlıklı bireyler yetiştirmesi, spor kültürünün geniş tabana yayılması ve okullarda gerekli spor tesislerinin yapılmasıyla sağlıklı nesiller hedefinin gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Beden Eğitimi, Tutum, Ortaöğretim, Spor tesisleri, Spor Kültürü

ABSTRACT

Sport is very important parameter to continue healthy life by the people. To introduce new generations with sports activities is via the schools. In this research, It is analyzed the differences the attitudes of the students who are in the secondary school to their lessons with having sport facilities or not at schools and offered the suggestions consistent with results. The population of research is the schools, between 2014-2015 years, in the Zeytinburnu and the sample is the private and public secondary schools in this town. There is selected 14 private and public schools to have different properties and 7 of them haven't got sport facilities. Also, It is considered the equality the total number of men and women. The Likert questionnaire with 5 parts, which is developed by Prof. Dr. Semra Unal in 2013, consisting of 30 questions has been implemented to 2554 secondary school students and 1925 questionnaire of the students are taken in to account in order to provide objective information.

The results of evaluation of the data to obtained from this study, although the attitudes of students to physical training is positive, they have negative attitudes due to lack of sports facilities which is the most important aspects and requirements of physical education classes. The students who are secondary schools are aware of the positive effects on their heaths, bodies and minds with their qualitative and quantitative gains. So, the level of attitude scores in schools with sports facilities is higher. Consequently, to actualize the target of a healthy generation is previsualized thought with the widespread of sports culture and sport facilities at schools.

Key Words: Physical Training, Attitudes, Secondary Education, Sport Facilities, Sports Culture.

1. BÖLÜM: GİRİŞ VE AMAÇ

Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'na bağlı resmi ve özel ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin beden eğitimi dersi için gerekli olan spor tesislerine sahip olup olmama durumlarına göre beden eğitimi dersine karşı tutumlarının farklılıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Spor tesisleri olan okullarda ki öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları ile tesisleri olmayan okullarda okuyan öğrencilerin derse karşı tutumları arasındaki farklar karşılaştırılmıştır. Ortaya çıkan bulgular ışığında genç popülasyonun fiziksel, bilişsel ve psikolojik yaşamını nasıl etkilediği incelenmeye çalışılmıştır.

Erhan ve Tamer(2009)'e göre, öğretim süreci süreci içinde amaç ve hedeflere ulaşmanın önemli bir boyutu olan malzeme, araç-gereç kullanımı gibi unsurlar, özellikle beden eğitimi dersi söz konusu olunca ayrı bir önem arz etmektedir. Eğitim kurumunun beden eğitimi dersi için gerekli olan malzemeye sahip olması hem öğretmenin hem öğrencinin motivasyonu açısından önemli olduğunu belirtmektedir. Demirhan ve arkadaşları(2002)na göre, sporun sağlıklı ve amacına uygun yapılabilmesi için gerekli olan spor tesislerinin yetersizliği beden eğitimi derslerinin amacına uygun bir şekilde gerçekleşmesini engellediği belirtilmiştir. Aynı şekilde Salman ve arkadaşları (2005)' nın yaptıkları bir araştırmada, öğretmenlerin % 84,3'ü ders verimliliğinin, öğrenci katılımının spor salonu ve benzeri tesislerin yetersizliğine bağlı olarak kış aylarında düştüğünü belirtmektedir. Sağlık Bakanlığı (*Türkiye Sağlıklı Beslenme Ve Hareketli Hayat Programı 2014 – 2017, Ankara 2013*) verilerine göre, okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve üniversitelerde fiziksel aktivite imkânlarının (spor salonu, okul bahçelerinin düzenlenmesi, araç-gereç temini vb.) bütçe imkânları dâhilinde geliştirilmesinin sağlanması ve 2017 yılına kadar aile, okul ve medya işbirliği ile ilköğretim, ortaöğretim ve üniversitelerde çocukların ve gençlerin fiziksel aktivite, spor faaliyetleri ve sosyal aktivitelere yönlendirilmesinin sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir.

1.1. Problem Cümlesi

Okul spor tesisleri olan ve olmayan ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin, beden eğitimi dersine karşı tutumları arasında fark var mıdır?

1.2. Alt Problemler

Öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını belirleyen değişkenler.

- a. Spor Salonu Durumu,
- b. Spor Malzemeleri Durumu,
- c. Okul Türü,
- d. Cinsiyet,
- e. Ailenin Spor Kültürü,
- f. Ailenin Ekonomik Düzeyi,
- g. Ailenin Eğitim Düzeyi,
- h. Kurumların İlgisi Düzeyi,
- i. Hareketsiz yaşam,
- j. Obezite,
- k. A-sosyal Kişilik Gelişimi,
- l. Ailenin beden eğitimine olan bakış açısı,
- m. Beden Eğitimi dersi ile yaşam boyu spor ve sağlık bilinci.

1.3. Araştırmanın Amacı

- a. Ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin, okulların spor tesisleri durumlarına göre beden eğitimi dersine karşı tutumlarını,
- b. ilgilerini, isteklerini,
- c. olumlu ve olumsuz gördüğü durumları,
- d. Dersin amaçlarına yönelik hedeflerin gerçekleştirilmesi için gelecekte neler yapılabileceği üzerine fikirler üretmek,
- e. Öğrencilerin beden eğitimi dersini algılama düzeylerinin ne derece olduğunu ortaya çıkarmak,
- f. Dersin mevcut durumunu inceleyerek eksikliklerin giderilmesi dair öneriler geliştirmektir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Değişen dünya hızla gelişen teknoloji ile insanlar hareketsiz bir yaşam sürüklenmektedirler. Bu yüzden; sağlık için spor zorunluluk haline gelmiştir.

Okullar gençlere sağlıklı yaşam tarzı kazandırmak için en uygun fırsatlara sahiptir. Okullarda bu kazanımları öğrencilere kazandıracak en önemli faktör olan beden eğitimi ve spor etkinliklerinin uygulanabileceği spor tesisi ve malzemelerinin yeterince bulunup-bulunmamasının etkileri bilinmesi önemli görülmektedir.

Gelişmiş toplumlar spora verdikleri önem artınca yıllık sağlık harcamalarının azaldığı ortaya konulmuş ve bu yüzden spora yapılan yatırımlarını arttırmışlardır. (Eurodice Raporu, 2013).

Sporun insan yaşamındaki önemini arttıran parametreler aşağıdaki gibidir:

- a. Teknolojik yaşamın getirdiği durağanlık,
- b. Kentleşme ile oyun alanlarının daralması,
- c. Hareketsiz yaşam sonucu ortaya çıkan hastalıklar,
- d. Akademik kaygının fiziksel aktiviteyi ötelemesi,
- e. Oyun kavramının dijital ekranlara hapsedilmesi,
- f. Yetersiz fiziksel aktivite alanları.

Sağlık Bakanlığı 2013-2017 Stratejik Planı'na göre;

- a. Ülkemizde 15 yaş ve üstü yetersiz fiziksel aktivite oranı % 56'dır.
- b. Ülkemizde 19 yaş üstü obezite oranı % 30,3'tür.
- c. Ülkemizde 2020 'de hareketsiz toplumun obezite yüzdesinin ürküten rakamlara ulaşılmasından endişe edilmektedir.
- d. Sağlık harcamalarının büyük bir bölümü hareketsiz yaşam sonucu obezitenin neden olduğu rahatsızlıklardan kaynaklanması öngörülmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre ise;

- a. Dünyada obeziteden ölen insanların, açlıktan ölenlerden çok daha fazla olduğu dramatik bir sürece girilmektedir.
- b. Yirmi birinci yüzyılda küresel dünyanın % 65 kiloludur ve bütün hastalıklara yol açan hareketsiz yaşam sonucunda, insanlığı tehdit eden en büyük problem obezitedir (<http://www.who.int/topics/obesity/en/> Erişim tarihi: 18.03.2015).

1.5. Sayıtlar

Bu çalışma ile ilgili sayıtlar aşağıdaki gibidir:

- a. Anket formuna cevap veren öğrenciler fikirlerini açıkça ve samimiyetle ortaya koyduğu,
- b. Araştırmanın örneklem grubunun evreni temsil edebilecek niteliklere sahip olduğu,

- c. Çalışmada izlenen yöntem araştırmanın amacına uygun olduğu, öngörülmüştür.

1.6. Sınırlılıklar

Çalışmanın sınırlamaları aşağıdaki gibidir:

- a. Araştırma bulguları 2014-2015 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
- b. Araştırma; İstanbul İli Zeytinburnu ilçesinde bulunan ortaöğretim okulları ile sınırlıdır.
- c. Araştırılan konu, kullanılan ölçeğin sağladığı veriler ile sınırlıdır.
- d. Araştırmada elde edilen sonuçlar, kullanılan istatistiksel yöntemlerle sınırlıdır.

2. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER

2.1. Genel Olarak Eğitim

Eğitim, insanlık tarihi ile birlikte var olan ve yaşayan bir kavramdır. Eğitim ile ilgili ulusal ve uluslararası birçok kaynakta farklı tanımlamalarla karşılaşmak mümkündür.

Ertürk'e göre "Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istedik değişme meydana gelme sürecidir" (ERTÜRK, 1972).

"Eğitim, önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesidir" (OĞUZKAN, 1974).

Son dönem çağdaş eğitimcilerinden "deneysel" okulun kurucusu J. Dewey'e göre ise "eğitim sözcüğünün temel anlamı, "sevketme", "yöneltme" ve "yükseltme"dir. Eğitim sürecinin sonucunu göz önüne alacak olursak eğitimden, biçim verici ve oluşturu bir faaliyet olarak, yani toplumsal faaliyetin normal biçimine göre biçim verme faaliyeti olarak söz edilebilir" (DEWEY, 1996;11).

"Eğitim; gerekli bilgi, beceri, davranışlar, alışkanlıklar kazandırmak, bireyin yeteneklerini, geliştirmek, idealler kazandırmak, kişiliğini oluşturmak, ilgi eğilim ve yeteneklerine göre bir meslek sahibi yapmak, topluma uyum sağlamak ve yeniliklere açık olmayı kazandırmak süreci olarak da tanımlanmaktadır". (KEMERTAŞ,1997; 9).

"Eğitimle ilgili bütün planlı faaliyetler, belirli amaçlara ulaşmak ve belirli işlevleri gerçekleştirmek içindir. Milletlerin eğitim sistemlerinde dayandıkları bir eğitim felsefesi ve bu felsefeye uygun olarak yetiştirilmek istenen bir birey modeli bulunmaktadır. Farklı eğitim felsefeleri, eğitimde amaç, içerik, süreç, yöntem, ortam gibi konularda farklı noktalara vurgu yapar ve eğitimin amaç ve işlevleri söz konusu eğitim felsefesinin içinde yer alır" (ŞİŞMAN, 2007).

Eğitim bir sistemdir ve sistemi oluşturan değişkenler vardır. Bu değişkenler: girdi, işlem, çıktı ve dönüttür. Eğitimin kasıtlı ve istendik, planlı ve programlı olması göz önüne alındığında, eğitim formal ve informal olarak ikiye ayrılır. Önceden planlı programlı olarak gerçekleştirilen formal eğitimde örgün ve yaygın olarak ikiye ayrılır. Örgün eğitim, belirli yaş gruplarına yönelik belirli aşamaları sırasıyla izleyen eğitim şeklidir. Yaygın eğitim ise örgün eğitimin dışında kalan bireylere bir meslek kazandırmak ve bireyleri geliştirmek, yenilikleri izleyebilmelerini sağlayabilmek için var olan eğitim türü olduğu belirtilmektedir.

2.1.1. Eğitimin Genel Amaçları

Eğitimin genel olarak zamana yayılan uzun bir süreçtir. Bu süreçte, toplum kendi ihtiyaçlarına göre bireyleri geliştirmekte ve yetiştirmektedir. Eğitim ile toplumlar, varlıklarını sürdürebilmekte ve geleceğe hazırlanmaktadır. Toplumlar kendi bireylerini duyuşsal, devinişsel ve bilişsel olarak geliştirmekle yükümlüdürler. Toplumun oluşturmak istediği eğitim modeli toplumun geleceğini şekillendirecektir. Eğitim kavram olarak birçok bilim insanı tarafından yorumlanmış ve birçok eğitim kuramı ortaya atılmıştır. Eğitim sistemlerinin amaçları konusunda da çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır.

Varış'a göre eğitimin genel işlevleri; bireyde var olan kabiliyet ve yeteneklerin en üst seviyeye kadar ulaşmasını sağlamak ve istenilen düzeyde gerçekleşmesi için gerekli davranış biçimlerinin kazandırılmasını desteklemektir (Varış, 1998).

Ergün'e göre eğitimin amaçları topluma, öğrencilerin yapısına, okul kademelerine derslerin içeriğine vb. göre değişmektedir. Eğitimin temel amacı, eğitilenin ruhsal-zihinsel durumunda meydana getirilmek istenen durum değişikliğidir (ERGÜN, 1996, 25).

Başka bir çalışmada ise amaçlar 6 maddede toplanmıştır (KEMERTAŞ, 1997, 10). Bunlar;

- a. Bireyin yeteneklerini dengeli ve sonuna kadar gelişmesini sağlayabilme,
- b. Bireye gerekli bilgi, beceri, olumlu davranışları ve iyi alışkanlıklar kazandırabilme,
- c. Bireyin kişiliğini kurabilme
- d. Bireyin sorun çözme becerisini geliştirebilme,
- e. Ülkesine ve insanlığa iyi insan yetiştirebilmek ve
- f. Bireyi içinde bulunduğu zamana ve gelecek yaşamına hazırlayabilmektir.

Hangi eğitim türü ve kademesi olursa olsun birtakım ortak genel amaçlar vardır.

- a. Toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek nitelikte değerler üretebilmek.
- b. Toplumdaki değerlere, süreklilik ve esneklik kazandırmak.
- c. Çağın koşullarının uygun ve geleceğe dönük yeni değerler üretmek.

2.1.2. Türk Millî Eğitiminin Amaçları

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları:

- a. Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,
- b. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir

dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek,

- c. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak.

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır

2.2. Beden Eğitimi ve Spor Kavramı

“Günümüzde *"Beden Eğitimi"* ve *"Spor"* kavramları çoğu kez birbirlerini tamamlayan, bazen de birbirlerinin içine giren tanımlarla açıklanmaya çalışılmaktadır. Bilindiği gibi insanın canlılığının belirtisi harekettir. İlk zamanlar insanın ilkel güdüleriyle oluşan ve sadece varlığını koruma ve sürdürme güdülemeyi gerektiren *"doğal hareketler"* dediğimiz hareketleri kapsardı. Fakat günümüz toplumları teknolojinin getirdiği imkânlardan yararlanma yoluna giderek, gerekli bedensel ve ruhsal faaliyetleri tabilikten çıkarmış, bilinçli olarak kendi bulduğu yöntemlerle bedensel aktiviteleri sağlamıştır”. P. O. Astant'ırı dediği gibi *"İnsan organizması hareket için yaratılmıştır. Düzeni ona göre kurulmuştur"* (ÇOLAKOĞLU, 1986).

“Hareket eden ve hareket ettiği sürece yaşayabilen bir varlık olan insan, küçük yaştan itibaren hareket beceri ve spor yapma alışkanlığı kazanması, çocuğun; *"Hareket etme, motorsal beceriler yoluyla yaşantı edinme, başka çocuk ve gençlerle oynama, mücadele etme ve takdir edilme"* gibi ihtiyaçlarının giderilmesinde önemli rol oynamaktadır” (TAMER, 1995).

“Spor, insan yaşamının bir parçası ve onu yetkinleştiren bir kavram olma özelliğini gün geçtikçe hissettirmekte ve onsuz olunamayacağı gerçeği kabul edilmektedir” (PEHLİVAN, 1995).

“Doğal hareketlerin, uygarlığın ilerlemesi ile değişikliğe uğraması, bir takım vücut bozuklukları ve hastalıklarında Beden Eğitimi ve Spor bir tedavi aracı gibi kullanılmaktadır. Öyleyse insan yeni şartların getirdiği bozukluğu tabii olmayan hareket ve faaliyetlerle gidermeye çalışmaktadır. İşte gerek doğal gerekse yapma faaliyetlerle kişide yeni değişiklikler, daha önceki zayıf durumunu düzeltici iyi durumunu muhafaza edici, yetersizliğini iyileştirici faaliyetler olarak Beden eğitimi faaliyetleri ortaya çıkmıştır. Beden eğitimi tanımlanmak istenirse, "*Bedensel etkinlikler aracılığıyla eğitimin sağlanmasıdır*" denilebilecektir. Öyle ki rekor kırma şampiyon olma amacı gütmeyen" (AKKOYUNLU, 1996).

“Yaylacı'ya göre beden eğitimi; bireye fiziksel aktiviteler yoluyla fiziksel, zihinsel ve sosyal beceriler kazandırma sürecidir” (YAYLACI, 2007).

“Beden eğitimi ve sporun temel işlev ve amaçlarının; idealler çevresinde, zihinsel gelişim ve duyuşal dengeyi sağlamak, daha çok üretkenlik sağlayarak bireyi toplumsallaştırmak, bireye yaşamda karşılaşılabilecek sorunları çözebilme becerileri kazandırmak, bireyin doğaya uyumunu sağlamak, bireyin kendini gerçekleştirme becerilerini sağlamak, bireylere beden kültürü kazandırmak ve toplumsal kaynaşmayı sağlamak olduğunu söylemiştir” (DEMİRHAN, 2003).

“Spor, başarıyı yaygınlaştırma ve yarışmada birinci gelme isteğini içine alır. Bu yüzden fiziksel olarak daha spor a yatkın olan bireylerin antrenmana alınması ve sıkı bir antrenman yaptırılması gerekir. Spor, başarı hissini artırılması ve bireysel yönden en yükseğe dayanma gücüne çıkarılması için gösterilen yoğun çabadır”(ARACI, 2004).

Demirci (2008)'ye göre, bir fiziksel aktivitenin beden eğitimi olabilmesi için;

- a. Beden eğitimi etkinlikleri içerisinde yer alan hareketlerin bireyin beceri ve yeteneklerini geliştirmeye yönelik olması,
- b. Hareketlerin eğitim değeri taşıması,

- c. Beden eğitimi içerisinde yer alan aktivitelerin sadece amacına yönelik olarak kullanılması gerekmektedir.

“Eğitim sporun en büyük halkalarından birisidir. Spor bu büyük halka ile birlikte ele alındığında iki şekilde sonuçlandırılması gerekir. Spor için eğitim ve eğitim için spor. Spor için eğitimde spor hedeftir ve sporun en üst seviyede yapılması açısından eğitimden yararlanır. Sporcuların, antrenörlerin, seyircilerin, hakemlerin ve spor yöneticilerinin eğitimi söz konusudur. Eğitim açısından ise spor, eğitimin amaçlarını gerçekleştirmesi için yararlanılan araçlarda yalnız bir tanesi ama doğru yararlandığında en eğlencelisi ve en etkilisidir” (ÖZTÜRK, 1998).

“Beden eğitimi ve spor; sağlıklı yaşam, çeviklik ve moral ve motivasyonun üstün düzeyde tutulmasının, önemli bir eğitim yaklaşımı ve uygulamasıdır. Fizik ve moral gücünü artırıcı beden eğitimi ve spor kültürünün eğitim düzeni içerisinde verilmesi; toplumun kalkınması ve sosyal kaynaşmaya olumlu yararlar sağlamaktadır” (ERKAN, 1979).

2.2.1. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Amaçları

T.C. Anayasasının 59. Maddesinde “*Devlet, her yaşta Türkiye vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır. Sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporçuyu korur.*” hükmü yer almaktadır. Bu madde ile konunun önemi açıkça vurgulanmaktadır. “Bu nedenle öğrencilere beden eğitimi dersi sevdirmeli, öğrenimleri sırasında ve hayat boyu severek ve isteyerek spor yapma alışkanlığı kazandırılmalıdır” (ÇÖNDÜ, 2004).

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Amaçları esas alınarak hazırlanmıştır.

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının amacı, öğrencilerin, yaşamları boyunca kullanacakları hareket becerileri, aktif ve sağlıklı yaşam

becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte öz yönetim becerileri, sosyal becerileri ve düşünme becerilerini de geliştirerek bir sonraki eğitim düzeyine hazırlanmalarıdır. Okul öncesinden başlayarak ortaöğretimin sonuna kadar olan süreçte, beden eğitime ve spora katılımın; öğrencilerin fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel özelliklerini geliştirmede önemli bir rolü vardır. Bu süreçlerde Beden Eğitimi ve Spor Dersinden öncelikle beklenen; öğrencilere hareket yetkinliklerini geliştirmede, aktif ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları edinmede yol gösterici ve destekleyici olmasıdır. Aynı zamanda öğrenciler, beden eğitimi ve spor yolu ile öz-yönetim, sosyal ve düşünme becerilerini de geliştirebilmelidirler.

Özer'e göre, "İnsan bedeni uzun süre yapması gereken hareketleri yapmadan yaşamını sürdürdüğünde sahip olduğu bazı fonksiyonel yeteneklerinin azalacağı ve bu fonksiyonel yetersizliklerin de birçok hastalığa kapı aralayacağı bilinmesi gerektiğini vurguluyor. Hareketsiz yaşamın sonucunda ortaya çıkan hastalıklar "*Hipokinetik Hastalıklar*" olarak tanımlanmaktadır. Düzenli egzersiz yapmayan bireylerin kronik kalp hastalıkları, yüksek tansiyon, yüksek kolesterol kanser, obezite ve kas iskelet rahatsızlıkları gibi hipokinetik hastalıklara yakalanma riski oldukça yüksek olduğu belirtiyor" (ÖZER, 2013).

MEB Beden Eğitimi Öğretim Programları, Ortaöğretimde Beden eğitimi dersinin genel amaçları aşağıdaki gibidir:

- a. ATATÜRK'ün spor hakkında ki düşüncelerini ve söyledikleri sözleri öğrencilere açıklama,
- b. Kas sistemini gelişim seviyesine göre çalıştırma,
- c. Psikomotor özellikleri geliştirebilme,
- d. Sağlıklı dik bir duruş kazanma,
- e. Beden eğitimi temel kavramlarını ve temel duruş pozisyonlarını öğrenme
- f. Müzik eşliğinde ritimsel hareketler yapabilme,
- g. Halk oyunlarımız ile ilgili bilgi sahibi olma ve bildiklerini pratiğe dökme,
- h. Milli bayramlar ve özel günlerin nedenini, anlamını, ruhunu anlayabilme ve böyle törenlere katılmada istekli olabilme,
- i. Bilinmesi gerekli ilk yardım bilgilerini beceri haline getirme,
- j. Doğayı sevme, temiz hava ve güneşten faydalanma,

- k. Ekip içerisinde çalışabilme ve beraber hareket etme alışkanlığı kazanma,
- l. Sorumluluk bilme, lidere saygılı olma ve liderlik yapabilme,
- m. Kendine güven duygusunu geliştirme, zamanında karar alabilme,
- n. Arkadaşça yarışma ve müsabakanın galibini tebrik etme, kaybetmeyi öğrenme haksızlığın yanında durmama,
- o. Demokratik toplumun kurallarını tavır ve alışkanlıklar kazanma,
- p. Kamu kaynaklarını israf etmeden kullanabilme ve koruma,
- q. Spor malzemeleri gereçleri ile ilgili edinme aynı zamanda spor araç gereçlerini düzgün kullanıp koruyabilme.

(MEB, Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı,1983)

AAHPERD (Amerika Sağlık, Beden Eğitimi, Rekreasyon ve Dans Birliği), "Beden Eğitimi" başlıklı yayınında beden eğitimin beş önemli amacını ifade etmiştir:

- a. Çocuklara, faaliyette buldukları aktivitelerde, beden eğitimi programlarında ve aynı zamanda tüm yaşamları boyunca karşılayacakları durumlarda dikkat çeken ve dinç bir şekilde spor etkinlikleri yapmalarına yardımcı olmak,
- b. Çocukların ve gençlerin, yaşamlarını daha anlamlı, amaçlı ve üretken hale getirebilmeleri için hareketi anlamalarını ve değerlendirebilmelerini sağlamak,
- c. Harekete bağlı belli bilimsel prensipleri anlamak ve değerlendirmek
- d. İnsanların oyun ve spor aracılığıyla daha iyi ilişkiler kurmalarını sağlamak,
- e. Organizmanın çeşitli sistemlerini geliştirmek ve böylece organizmanın artan taleplerini sağlıklı bir şekilde karşılamak (BUCHER, 1983).

“Beden eğitimi, çocukların hareket deneyimleri aracılığı ile total büyüme ve gelişmelerini sağlayan genel eğitimin bir bölümüdür. Beden eğitimi, hareketler aracılığı ile eğitim olarak anlaşılır ve bu anlamda yönetilir. Beden eğitimi çocuğun psikomotor, bilişsel ve duyuşsal öğrenme alanlarını kapsayan uygulamalı bir program olarak uygulanmalıdır. Beden Eğitimi insanın genç ve dinç kalmasının prensiplerini çocuklara öğretmelidir. Beden eğitimi, öğrencinin total gelişimini oluşturacak tüm sınıf öğretmenleri ve okulun program içeriğini

anlayacak bir işbirliği gerektirir. İnsanın kendini iyi hissetmesi kavramı, sağlıklı olma kavramından daha ilerde iyi olmaya dayalı bir yaşam biçimini geliştirmeyi kapsar“ (KASAP, 2004).

2.2.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Dünyadaki Tarihsel Gelişimi

İnsan vücudunun belli amaçlar için eğitilmesi düşüncesi, insanlığın tarihsel serüveni ile paralellik arz etmektedir.

İnsanlar, İnsanlık tarihinin ilk dönemlerden itibaren, fizikî güç olarak daha zayıf oldukları tabiat şartlarını ve hayvanları alt edip kendi menfaatleri doğrultusunda kullanmak için birtakım savunma stratejileri geliştirmişlerdir. Tarihî süreç içerisinde değişik medeniyetler oluşturmaya başlayan insanlar, birbirlerine üstün gelebilmek için güç mücadelesine başlamışlardır. Fakat ilk dönemlerde meydana gelen bu mücadelelerde, silahların yokluğu veya çok ilkel olması sebebiyle, insan gücüne dayanan ve bedensel kuvvetin ön plana çıktığı bir rekabet ortamı oluşmuştur. Dolayısı ile hem rakiplerine hem de hayvanlara karşı üstün gelebilmek için çabuk, kuvvetli ve dayanıklı olmak bir zorunluluktur. Hatta kullandıkları silahlar bile insan gücüne dayanıyordu. İnsanlar, ilk zamanlar doğal refleks olarak yaptıkları ve bununla hayvanlardan ve insanlardan oluşan rakiplerine üstünlük sağladıkları hareketleri, zamanla sistemleştirerek kendilerinden sonraki nesillere öğretmeye ve aktarmaya başladılar. Bunu neticesinde de günümüze kadar teknikleri ve taktikleri gelişerek gelen spor dalları ortaya çıkmaya başladı. Güreş, okçuluk ve yakın dövüş gibi spor dalları buna örnek olarak verilebilir. İlk dönemlerde sadece bir savunma ve savaş stratejisi olarak uygulana gelen spor dalları, medeniyetler şekillendikçe ve devletler arası ilişkiler geliştikçe, aynı zamanda dostluk, rekabet ve eğlence unsurlarını barındıran etkinlikler haline gelmeye başlamışlardır. Her toplum yaşadığı coğrafyanın, iklimin sosyal ve kültürel yapısının etkisi ile bünyesine uygun spor dallarını geliştirmiştir. İnsan toplulukları arasındaki ilişkiler geliştikçe, spor, bu ilişkilerin barışçıl amaçlar doğrultusunda kullanılmasının en önemli aracı olmuştur. Tarih boyunca bu misyonunu devam ettiren spor, modern zamanlarda yapılan

müسابakalar ile daha büyük karnavallar ve eğlence etkinlikleri haline gelmiştir. Olimpiyatlar, dünya şampiyonaları, kıtaların kendi içerisinde ve kıtalar arası yaptıkları spor turnuvaları bunun en güzel örnekleridir.

Ülkemizde 'beden eğitimi kavramı' 19.yy ortaya çıkmış ancak bilimsel olarak 'beden eğitimi' ilkeleri 1960'lı yılların ortasında ortaya konmuştur (ttkb.meb.gov.tr, 15.04.2015).

2.2.3. Beden Eğitiminin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi

Cumhuriyet dönemi öncesinde Rönesans hareketiyle birlikte tüm Avrupa'da etkisini gösteren yenilikler Osmanlı İmparatorluğu'nu da etkilemiş ve Sultan Abdülmecit zamanında 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı ile birlikte okullarda "Jimnastik" adı altında 1864 yılında ilk bedensel etkinlikler görülmeye başlamıştır (SUNAY ve TUNCEL, 1999, 602) .

Türkiye'de beden eğitimi öğretmenlerine hizmet öncesi eğitim veren kurumların, ilk kuruluş çabaları Cumhuriyet öncesi döneme rastlamaktadır. Özellikle beden eğitimi derslerinin ilk defa 1864 yılında Harbiye ve Askeri İdadiler'de, 1884 yılından itibaren Bahriye Mektebi'nde 1914 yılında medrese ve rüştiyelerde okutulmaya başlamasından sonra, beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi zorunluluğu görülmeye başlanmıştır (BİLGE, 1995, 176).

Galatasaray Lisesinde uzun zaman beden eğitimi öğretmenliği yapan yabancılar tarafından yetiştirilen Faik Bey (Faik Üstünidman), o zamanda beden eğitimi öğretmenliği formasyonu veren resmi bir kurum olmadığı için, mezun olmasını takiben Galatasaray Lisesi Jimnastik muallimliğine atanmış ve 45 yıl süre ile bu görevini sürdürmüştür, böylece de kendisi 1869 yılında sivil okullarımızın ilk beden eğitimi öğretmeni olmuştur. Faik Üstünidman'ı Selim Sırrı Tarcan (1908), Vildan Aşır Savaşır(1925) izlemişlerdir (SUNAY ve TUNCEL, 1999, 603).

1908 yılında Selim Sırrı Tarcan'ın Terbiye-i Bedeniye Mektebi'ni açmasıyla başlayan Beden Eğitimi Öğretmeni yetiştirme çabaları, 1932 yılında Gazi Eğitim Enstitüsüne bağlı Beden Eğitimi Bölümü açılmasıyla devam etmiş, üniversiteler düzeyinde Ege Üniversitesinde 1976 yılında kurulan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile sürdürülmüştür. 1982 yılında Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ile birlikte Eğitim Enstitüleri, Spor Akademileri ve Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu birleştirilerek, üniversite çatısı altında Eğitim Fakültelerine bağlı Beden Eğitim ve Spor Bölümüne dönüştürülmüştür. 1992 yılında ise Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları açılmış ve Eğitim Fakültelerine bağlı bazı Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları adı altında eğitimlerini sürdürmüşlerdir (TANILKAN ve SUNAY, 2002, 42).

2.3. Avrupa Ülkelerinde Beden Eğitimi Dersi

“Bütün Avrupa ülkeleri beden eğitiminin okullardaki önemini kabul etmektedir. Ders, bütün Avrupa’da ilk ve orta öğretim kademelerinde zorunlu olup, ana öğretim programının önemli bir parçasıdır. Ülkeler de aynı şekilde spor ve fiziksel etkinliklerin boş zamanı yararlı bir biçimde değerlendirme yolu olduğunun altını çizmişlerdir. Eğitim sistemlerinin yaklaşık yarısının beden eğitimi ve fiziksel etkinlikleri desteklemeye yönelik ulusal stratejilere sahipken, ülkelerin üçte ikisi geniş ölçekli girişimlerde bulunmaktadır. Bu durum, sosyal refah ve sağlığın önemli bir belirleyicisi olacak bu tarz etkinliklerin geliştirilmesi ve desteklenmesine yönelik idari bir isteği yansıtır. Beden eğitime yönelik idari belgelerde, beden eğitiminin esas amaçları öğrencilerin fiziksel, kişisel ve sosyal gelişimleri olarak belirlenmiştir. Sağlık ve sağlıklı yaşam tarzı ulusal amaçlar ve beden eğitiminin öğrenme çıktıları arasında sayılırken, birkaç ülkede başlı başına bir derstir. Bazı ülkelerde belirli beden eğitimi etkinlikleri zorunlu kılınırken, diğerlerinde okullar kendi istedikleri etkinlikleri seçmekte özgürdürler. Birkaç ülkede de zorunlu etkinlikler ve okul özerkliği aynı anda yürütülmektedir(EURYDİCE RAPORU,2013)”.

Beden eğitimi sadece fiziksel becerilerle sınırlandırılmaz ve beden eğitiminin rekreasyon boyutundan daha başka boyutları da vardır. Fiziksel etkinliklere katılmak; “oyunun kuralları”, “*fair play*”, saygı, taktik ve bedensel farkındalık, pek çok oyunda kişisel etkileşim ve takım oyunuyla ilintili sosyal farkındalık kavramlarına odaklanan bilgi ve iç görüyü geliştirmeye yardımcı olur. Beden eğitimi ve sporun ötesine uzanan sıhhat, sağlıklı kişisel gelişim ve sosyal katılım gibi amaçlar bu dersin okullarda öğretim programına dahil edilmesinin önemini artırmıştır. Fiziksel eğitim ve sporun sosyal değeri Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan çeşitli belgelerde de belirtilmiştir (EURYDİCE RAPORU,2013).

Avrupa Birliği (AB)’nin “*Sağlık Geliştiren Fiziksel Etkinlikler*”e dair kılavuzunda (AB ÇALIŞMA GRUBU, SPOR VE SAĞLIK, 2008) gençler arasında gittikçe azalan fiziksel etkinlik, hareketsiz yaşam tarzı ve obeziteyle ortaya çıkan fiziksel ve ruhsal problemlere özellikle dikkat edilmesi hususu ele alınmıştır. Kılavuzda okul çağındaki çocukların yaklaşık %80’nin sadece okulda fiziksel etkinliklerde buldukları kestirimi yapılmış ve çocukların her gün en az bir saat hafif fiziksel etkinliklerde bulunmaları gerektiği belirtilmiştir. İster formal programda ister program dışı etkinliklerde spor ve fiziksel etkinliklere ayrılan yeterince zaman, daha sağlıklı bir yaşam tarzının anahtarı olarak görülmektedir.2009 AB Lizbon Antlaşmasınının 165. Maddesi bahsi geçen durumu, AB’ye sporla ilgili bu yeni yetkinlik için yasal temel sağlayıp sporda Avrupa boyutunun geliştirilmesine yönelik çağrıda bulunduğu için az da olsa değişikliğe uğratmıştır. Antlaşma ayrıca Avrupa Birliğini Avrupa’ya dair spor mevzularının tanıtması konusunda yetkilendirmiş, sporun sosyal ve eğitimsel işlevini tanımıştır. Avrupa Komisyonu Spor Bildirimi (AVRUPA KOMİSYONU, 2011) bazı AB üyesi ülkelerin beden eğitimi programlarının kalitesi ve bu alandaki öğretmenlerin yetkinliklerine dair çekincelerini dile getirmiştir. Bu Eurydice raporu, bu açıdan bakıldığında, komisyonun belirtilen çekinceleri detaylı bir biçimde belirlediği ve Avrupa’daki okullarda beden eğitimi ve spor etkinliklerinin mevcut halini resmeden ilk çaba olarak görülebilir. (EURYDİCE RAPORU,2013).

2.4. Beden Eğitiminde İzlenen Ulusal Stratejiler ve Geniş Ölçekli Girişimler

Okullarda beden eğitiminin desteklenmesi fiziksel ve spor etkinliklerinin yaşam boyu süren sosyal ve eğitimsel değerine yönelik farkındalığı artıran politikaların geliştirilmesini ve uygulanmasını gerektirir.

Pek çok ülkede, yukarıda bahsi geçen uygulamalar, bu prensibin farkında olan genç insanların hareketliliğini sağlamak için stratejik ve mantıklı bir yaklaşım ve bireylerin fiziksel etkinliklere katılabilecekleri fırsatlar yaratmayı gerekli kılmaktadır. Bu alandaki reformlar eğitim camiasına bu özel mevzunun hükümet tarafından bir öncelik olarak kabul edildiğinin gösterilmesinin bir yoludur. Ulusal stratejiler öğretim programı reformunu, öğretmenlere desteği, hibelerin gözden geçirilmesini, çeşitli yerel ve bölgesel girişimleri kapsayabilir. Bu uygulamalar genellikle merkezi otoritelerce (eğitim bakanlıkları ya da sağlık bakanlıkları) tarafından geliştirilir. Fakat tipik olarak spor birlikleri ve federasyonlar, Olimpiyat komiteleri, öğretmenler, öğrenciler, veliler ve özel sektördeki paydaşlardan oluşan çeşitli organlar arasındaki işbirliğinin de sonucu olabilirler. Spor etkinliklerine katılan genç nüfus sayısını arttırmak, beden eğitiminin değerine yönelik farkındalığı arttırmak ve genç insanları bu etkinliklere yaşamları boyunca katılmaları hususunda motive etmektedir. Çoğu strateji sağlık ve sağlıklı bir yaşamı teşvik etme ve bireyin sosyal, fiziksel ve kişisel gelişimine katkıda bulunma hususlarında fiziksel etkinlik ve sporun önemini vurgular. Beden eğitiminin ulusal amaçları olarak belirlenen beceri ve kabiliyetlerin yanı sıra öğrenme çıktıları olarak belirlenen beceri ve kabiliyetler daha detaylı yapıda olup, ana amaçların kapsamını genişletmektedir. Örneğin, sağlık mevzuları ve fiziksel etkinliklere dönük yaşam boyu pozitif tutumlar, ülkelerin ulusal amaçlarında yer alırken, aynı zamanda hemen hemen bütün ülkelerde bu unsurlar öğrenme çıktılarıdır. Daha net olmak gerekirse, bu durum obezite ile mücadele ve beslenme sağlık ve sıhhat ile ilgili mevzuları öğrenmek anlamına da gelmektedir(EURYDİCE RAPORU,2013).

Eurydice raporuna göre, Avrupa ülkelerinin yaklaşık üçte biri, hem genel anlamda sporla hem de okuldaki beden eğitimiyle doğrudan ilgili olan ulusal düzenleme ya da tartışmalarla ilgilenmektedir. Bu bölüm aşağıdaki dört alanla ilgili düzenlemeler üzerinde durmaktadır:

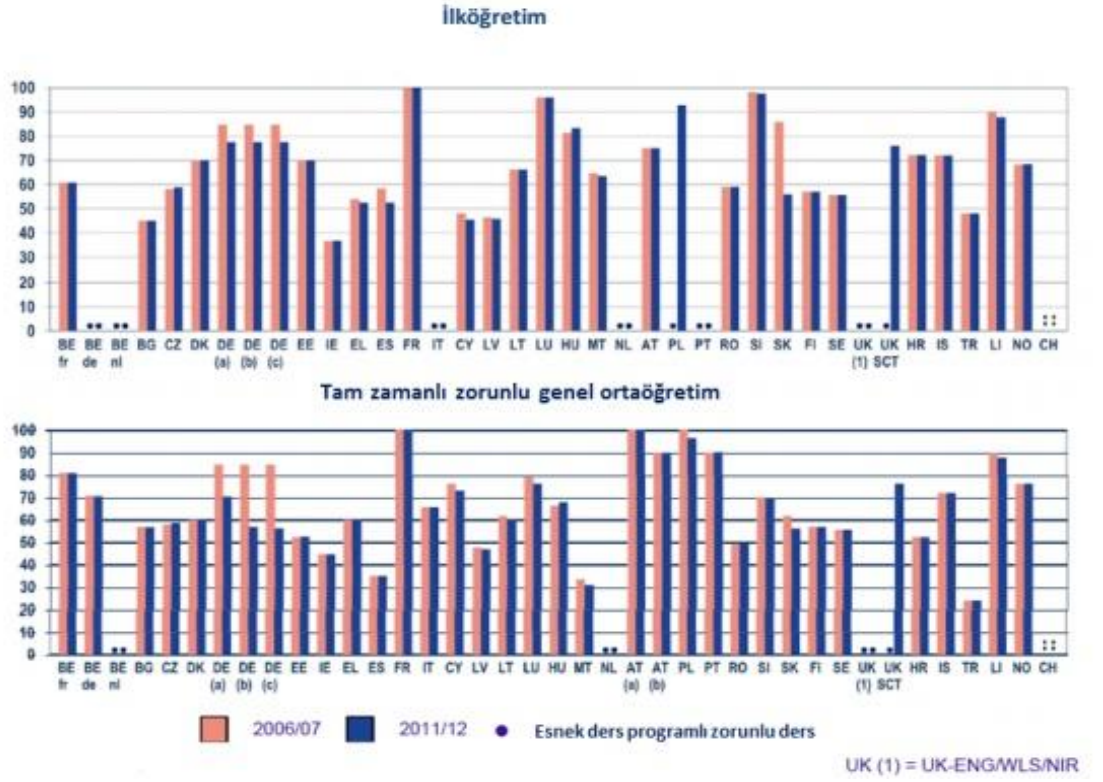
- a. Ulusal stratejilerin geliştirilmesi ve büyük ölçekli girişimler,
- b. Ana öğretim programı düzenlemeleri,
- c. Öğretmen eğitimi ve sürekli mesleki gelişim (SMG),
- d. Okul spor malzemeleri ve okul alt yapısının iyileştirilmesi.

Bazı ülkelerde fiziksel etkinliklerin geliştirilmesindeki önceliklerden biri spor tesislerini ve ekipmanını modernleştirerek öğrencilerin şartlarını iyileştirmektir. Eurydice raporuna göre; Belçika’da kaliteyi artırma amacıyla bazı spor tesisleri modernleştirilmektedir. 2013 yılından itibaren Bulgaristan ve Macaristan’daki yetkililer bu tesisler konusunda daha fazla sorumluluk almayı planlamaktadır. Sonuç olarak tüm ülkeler tarafından mutabakata varılan konu sağlıklı ve konforlu bir yaşam biçimini okulda beden eğitiminin en önemli amaçlarından biri olarak gösterilmektedir.

2.5. Ülkelerin Beden Eğitime Ayırdıkları Süreler

İlköğretim ve genel ortaöğretim kademelerinde karşılaştırıldığında, ülkeler arasındaki farklılıklar önemli hale gelmektedir. Grafik 1’de 2011-2012’ de ilköğretim kademesinde yıllık önerilen asgari öğretim süresinin ortalaması İrlanda’da 37 saat iken, Fransa’da bu rakam 108’dir. Ortaöğretim kademesinde rakamlar İspanya, Malta ve Türkiye’de 24-35 saat arasında değişiklik gösterirken, Fransa ve Avusturya’da 102-108 saat arasındadır (*EACEA/Eurydice, 2013*).

Grafik 1: Ülkelerin Beden Eğitime Ayrılan Öğretim Süresi (2006/07 ve 2011/12)

Kaynak: Eurydice (Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, 2013. Avrupa'daki Okullarda Beden Eğitimi ve Spor Eurydice Raporu. Lüksemburg: AB Yayın Ofisi.)

Ortaöğretimde ülkelerin büyük bir çoğunluğunda beden eğitimi için önerilen asgari öğretim süresi tüm öğretim süresinin yaklaşık % 6-8'ini oluşturmaktadır. Fransa beden eğitime ayrılan toplam öğretim süresinin % 14'üyle öne çıkarken, İspanya, Malta ve Türkiye'de oran sadece % 3-4'tür. Bazı ülkelerde ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde beden eğitime ayrılan pay arasındaki fark oldukça büyüktür (EACEA/Eurydice, 2013).

TABLO 1: MEB 2013-2014 Eğitim Öğretim Yılı Spor Salonu Bilgileri

RESMİ			
	İLKOKUL	ORTAOKUL	ORTA ÖĞRETİM
TOPLAM OKUL SAYISI	27.461	16.046	9.521
SPOR SALONLU OKUL SAYISI	923	831	1.762
SPOR SALONSUZ OKUL SAYISI	26.538	15.215	7.759
SALONLAŞMA ORANI	3,361%	5,178%	18,506%

Kaynak: MEB Bilgi Edinme MEB İstatistik Ve Bilgi Sistemleri Daire Başkanlığı (http://sgb.meb.gov.tr , 2013)

Araştırmamızın odaklandığı beden eğitimi dersinden üst düzey verim elde edebilmenin en önemli göstergeleri olarak, dersin gereklilikleri olan okul spor tesisleri ve malzeme yeterliliğinin olması gerektiği sonuçlardan anlaşılmaktadır. Dünya sağlık örgütü ve Avrupa birliği komisyonu küresel problem haline insan sağlığın önemine dikkat çekerek beden eğitimi derslerinin önemini ve farkındalığını arttıracak girişimlerde bulunmaya devam etmektedirler.

Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Sağlık Bakanlığı (SB), Spor Genel Müdürlüğü (SGM) ilgili iç ve dış paydaşlar olarak gündemlerine aldıkları teknolojik gelişmelerin olumsuz yönleri olarak bireyleri hareketsiz yaşama sürükleyerek obezite, diabet, kardivasküler rahatsızlıklar gibi problemlere sebep olduğu ve bu problemlerin yaşam boyu spor alışkanlığı kazandırılarak engellenebileceği öngörülmektedir. Ülkenin genç hazinelerinin spor ve fiziksel aktivitelerden yararlanacakları en önemli alanlar şüphesiz ki okul ortamları ve spor tesisleri olduğu bilinmektedir. Gelişmiş toplumlar spora verdikleri önem artınca yıllık sağlık harcamalarının azaldığını ortaya çıkmış bu yüzden spora yapılan yatırımı arttırmışlardır.

2.6. Beden Eğitimi Dersi ve Tutum

Franzoi'a (2003) göre tutum " Bireyin bir nesneyi olumlu ya da olumsuz değerlendirmesidir. Bir başka ifade ile tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimi " olarak tanımlanmaktadır.

Tutum konusuna önem verilmesinin nedeni; bireyin çevresine uyumunu kolaylaştıran bir sistem oluşturmasının yanı sıra, davranışları yönlendirici bir güce sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Tutumların davranışların gerisindeki yönlendirici güçler olduğu bilinmektedir. Tutum dinamiğinin incelenmesi ile bir yandan; tutumların işleyiş biçimi belirlenebilecek ve davranışların ön kestirimleri olanağı doğacak, diğer yandan tutum değişimi sürecinin koşulları saptanacak ve insan davranışları, tutumları kontrol edilerek denetim altına alınabilecektir (İNCEOĞLU, 2005).

Kangalgil'e (2006) göre öğrenci tutumları öğretmenler ve program için önemli bir boyuttur. Öğrencilerin gelişmesinde önemli bir rolü bulunan okul, sınıf, ders ortamı ve öğretmen davranışları, tutumların oluşturulmasında büyük bir önem taşır. Diğer bir ifade ile öğrencilerin; okul, ders, program, sınıf ve öğretmen gibi benzeri değişkenlere karşı oluşturdukları tutumlar onların öğrenimlerini ve gelecek hayatlarını etkileyecektir.

Bununla beraber, davranışların da tutumları etkilemesi söz konusu olmaktadır. Tutumlar doğuştan getirilmez, farklı kaynaklardan etkilenerek sonradan oluşturulurlar. Tutumların erken yaşta oluştuğu görülürken, bununla beraber yeni tecrübeler, yeni öğrenmelerle değişikliğe uğrayabileceğini gösteren araştırmalar bulunmaktadır (KAĞITÇIBAŞI, 2005).

Tutumlar, en olumludan en olumsuzu kadar çeşitli derecelerde olabilir. Olumsuz tutumlar; nesne ya da fikirler konusunda olumsuz inanca sahip olma, onu reddetme veya sevmeme, ona karşı hareketlerde bulunmayla kendini gösterebilir. Olumlu

tutumlar ise; nesnelere ya da fikirler konusunda olumlu inanca sahip olma, onu benimseme ve sevmeye ile kendini gösterebilir (DEMİRHAN VE ALTAY, 2001).

Beden Eğitimi dersinin daha etkin ve yaygın duruma getirilebilmesi ve çocukların bir bütün olarak gelişmesi, bu öğeler arasındaki ilişkinin sağlıklı ve uyumlu olmasına bağlı görülmektedir. Başarı ve tutum arasındaki ilişkiyi inceleyen birçok çalışma, öğrencilerin bir derse yönelik tutumu ile öğrencinin o dersteki başarısı arasında olumlu bir ilişki olduğunu göstermiştir (ŞEN ve KOCA, 2005; PEKER ve MİRASYEDİOĞLU, 2003).

Tutum, beden eğitimi dersi ile birlikte değerlendirildiğinde şu ifadeler eşliğinde anlatılabilir. Bir derse karşı olumlu tutum geliştirme; derse katılma isteği, karşılık vermekten tatmin olma, bir değeri olduğunu kabullenme ve bir değer olarak kabulüne taraftar olma şeklindeki davranışları içerir (ÖZÇELİK, 1998).

Öğrenciler herhangi bir derse olduğu kadar beden eğitimi dersine ilişkin de olumlu veya olumsuz tutum geliştirebilirler. Öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının olumlu olması ders etkinliklerinin verimli işlenmesini sağlayıp dersin özel ve genel amaçlarına ulaşmasını kolaylaştırabilir veya öğrencilerin gelecekteki çeşitli fiziksel aktivitelere gönüllü katılımlarını sağlayabilir (SILVERMAN ve SCRABIS, 2004).

Tüm bu araştırmalar ışığında tutumun tek başına davranışa yol açtığını söylemek mümkün değildir. Tutumlar en azından bir başka etken ile karşılıklı etkileşim halinde davranışa yol açmaktadır. Bu sebeple öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sağlıklı bir şekilde tespit edilip, beden eğitimi dersine olumlu bakmaları sağlanarak öğrenimleri ve spor yaşantıları olumlu hale getirilebilecektir (KAĞITÇIBAŞI, 2005).

2.7. Tutum Oluşturucu Öğeler

Tutumu oluşturan üç temel öğenin varlığından bahsedilmektedir. (KAĞITÇIBAŞI, 2005; ARONSON ve Ark., 2005).

Bunlar:

- a. Bilişsel Öğе,
- b. Duygusal Öğе,
- c. Davranışsal Öğе.

Kısaca tutum, sadece bir davranış eğilimi ya da sadece bir duygu değil, biliş-duygular-davranış eğiliminin bütünleşmesidir (KAĞITÇIBAŞI, 2005).

2.7.1. Bilişsel Öğе

Bilişsel öğе, bireyin özellikle tutum nesnesine ilişkin sahip olduğu olgu, bilgi ve inançları içeren düşüncelerinden meydana gelmiştir (TAYLOR ve Ark., 2003). Aronson ve arkadaşlarına (2005) göre bilişsel öğе, tutum nesnesi ile ilgili düşünceler ve inançlardan oluşmuştur.

Bireyin tutum nesnesi hakkındaki bilgi, inanç veya düşünceleri pozitif veya negatif olabilir. Eğer bir insan beden eğitimi ders aktivitelerinin akademik başarıyı düşürdüğüne inanıyorsa, bu bilimsel açıdan yanlış bile olsa o kişi için doğrudur (SAKALLI, 2001).

2.7.2. Duygusal Öğе

Duygusal öğе, tutum nesnesine ilişkin duygulardan oluşur (ARONSON ve Ark., 2005). Taylor ve arkadaşlarına (2003) göre duygusal öğе ise, bireyin tutum nesnesine

ilişkin olumlu veya olumsuz değerlendirmeleri içeren duygu ve hislerinden meydana gelir. Diğer bir ifade ile duygusal öge, tutumun bireyden bireye değişen ve gerçeklerle açıklanamayan hoşlanma veya hoşlanmama yönünü oluşturur (BAYSAL ve TEKARSLAN, 1996).

2.7.3. Davranışsal Öge

Davranışsal öge, bireyin tutum nesnesine ilişkin davranış eğilimini içerir (TAYLOR ve Ark., 2003; ARONSON ve Ark., 2005). İnceoğlu'na (2000) göre bu davranış eğilimleri sözler ya da diğer hareketlerden gözlemlenebilir. Ancak davranışsal öge davranışın kendisi değil, davranış eğilimidir. Davranış eğilimleri bireyin alışkanlıkları, normları ve söz konusu tutum nesnesi ile doğrudan ilişkili olmayan tutumlarının da etkisi altında olabilir.

2.8. Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlar

Yapılan literatür taramasında, ulusal ve evrensel düzeyde öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları konusunda, çeşitli eğitim kurumları üzerinde bir çok araştırma yapıldığı görülmektedir. Ortaöğretim öğrencileri üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının olumlu olduğu gösterilmektedir (CHUNG ve PHİLİPS, 2002; ve Ark. 2004; ALENEZİ, 2005; BALYAN ve Ark., 2005; KOCA ve Ark., 2005; KOCA ve AŞÇI, 2006).

Beden eğitimi dersine ilişkin tutum çalışmalarının bazılarında ise ortaöğretim öğrencilerin cinsiyetlerine göre, okul türlerine göre, anne ve baba eğitim durumlarına göre, egzersiz ve spor yapma alışkanlıklarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin sınıfları arttıkça beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanların da bir azalma olduğu görülmektedir

(ŞİŞKO ve DEMİRHAN, 2002-2007; HÖNÜK ve DEMİRHAN, 2003; KANGALGİL ve ARKADAŞLARI, 2004; GÜLLÜ, 2007).

Bireyin tutumları; deneyimleri ve edindiği bilgilerin örgütlenmesi ile oluşmaktadır. Örgütlenme belli değerlendirme süreçlerine bağlı olduğuna göre, söz konusu deneyim ve bilgiler biçim değiştirdiğinde tutum da değişebilmekte ve zamanla yenileri kazanılabilmektedir. Bu değişim aynı zamanda duygu, inanç ve değerlerde de bir değişimi ifade etmektedir. Olumsuz tutumları gidermede en önemli faktörlerin basında güdüleme (isteklendirme) gelir. Bireyler olaylara kendi görüş açılarından bakarlar ve bu nedenle kişisel tutumları, kişisel yargılarını oluşturur. Zihinsel bir alışkanlık olan tutum diğer alışkanlıklarda olduğu gibi, akıl ve mantık gibi ussal (rasyonel) yollara çoğu kez olanak vermez. Bazı hallerde, birey kendi gerçek tutumunu önceden belirleyemez. Bireysel tutumlara yön veren olaylar daha önce kişinin basından geçmiş olay ve deneyimlerin bir sonucudur. Tutumlar, geçmiş tecrübelerin büyük ölçüde etkisinde Bulduklarına göre, yeni bir takım değişikliklere ve reformlara gitmek suretiyle zayıflatılmaları ve hatta tamamen değiştirilmeleri olanaklı olmaktadır (EREN, 2001). Bu sebepten dolayı fiziksel aktiviteye karşı olumlu tutum geliştirme beden eğitimi programlarının amacı olmuştur (SİEDENTOP ve TANNEHİLL 2000). Machintosh ve Albinson (1982), yaptıkları çalışmada, beden eğitimi seçen öğrencilerin, dersler ve okula ilişkin olumlu tutum geliştirdiklerini ortaya koymuşlardır.

Gilliam (1986), beden eğitimi dersinin ileriki yaşamda faydalı olduğuna inanan öğrencilerin %90'ın üzerinde olduğunu tespit etmiş ve okul öğretim programında beden eğitimi dersinin gerekli olduğunu söylemiştir.

Özellikle kız çocuklarının eğitimden yoksun bırakıldığı gelişmekte olan ülkelerde beden eğitimi spora bakış açısı, geleceğin annelerinin bedensel gelişimini de olumsuz yönde etkilemektedir. Her vatandaşın zorunlu eğitim hakkından yararlanması, eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması, eğitime erişimdeki engellerin ortadan kaldırılması Milli Eğitim Bakanlığının temel görevidir. Bu amaca ulaşmak için her türlü yasal görevler yanında ulusal ve uluslararası projeler

uygulamaya konulmaktadır. Kız çocuklarının öğrenim hayatlarına devam etmeleri için destek kampanyaları da bu amaçla uygulamaya konulmuştur.

Tutumlar insanların hayatına yön vermede önemli rol oynamaktadır. Bireyin tutumlarının olumlu ya da olumsuz olması eğitim ve öğretimi için oldukça önemlidir. Bu nedenle insanların tutumları önceden bilinirse olumlu olması yönünde önlemler alınabilir ve düzeltilebilir. Beden eğitimi alanında tutum konusunda yapılacak araştırmalar, öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin olumlu tutum geliştirmeleri konusunda yapılacak çalışmalara katkı sağlayabilir, istedik hedeflere ulaşılmasına yardımcı olabilir.

Orta öğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı oluşturdukları tutumları ortaya çıkarmak, spor bilimcileri, eğitimci ve program geliştirme uzmanları, beden eğitimi dersini disiplinler arası bakış açısıyla analiz ederek ders programlarının yeniden gözden geçirilmesi, kullanılan yöntemlerin değerlendirilmesi aşamasında katkıda bulunarak yol gösterici olabilir.

3. BÖLÜM: GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yeri ve Tarihi

Bu araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında, İstanbul ili Zeytinburnu ilçesinde, bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel okullarda okuyan ortaöğretim öğrencilerini kapsamaktadır.

3.2. Araştırma Modeli

Bu araştırmada, mevcut durumu ortaya koymayı amaçlayan betimsel taramaya ve ilişkisel taramaya yönelik bir model kullanılmıştır. Betimsel tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. İlişkisel tarama modelleri ise; iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığının veya derecesinin belirlendiği ya da analiz edildiği çalışmalardır.

Bu araştırmada ölçüm sonuçlarını en iyi ve ekonomik şekilde ortaya çıkaracak model için yaptığımız incelemeler sonucunda, grubun demografik yapısını ortaya koyacak anket soruları ve grubun derse karşı tutumunu belirleyecek 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır.

Araştırmada İstanbul ili, Zeytinburnu ilçesinde bulunan 12 resmi ve 2 özel toplamda 14 ortaöğretim kurumunda okuyan öğrencilere okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarına etkisinin incelenmesine yönelik tutum ve görüşlerini ortaya çıkaran bir tarama modeli uygulanmıştır. Bu araştırma modeline ilişkin olarak geliştirilen ve test edilecek hipotezler aşağıdaki gibidir:

- H1:** Cinsiyetlerine farklılıklarına göre öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- H2:** Ailesinde aktif spor yapmış ve yapmamış olan öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- H3:** Okul takımlarında aktif sporcu olan öğrenciler ve olmayan öğrenciler arasında beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
- H4:** Okul türlerine göre öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- H5:** Sınıflara göre öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
- H6:** Düzenli spor yapan ve yapmayan öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
- H7:** Yaş gruplarına göre öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
- H8:** Ailelerin gelir durumlarına göre öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
- H9:** Kardeş sayılarına göre öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
- H10:** Okulların spor tesis, araç ve gereç durumuna göre öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?

3.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim-öğretim yılında, İstanbul ili Zeytinburnu ilçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel ortaöğretim okullarında okuyan 17.440 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini İstanbul İli, Zeytinburnu ilçesinde 14 resmi ve özel ortaöğretim kurumunda okuyan öğrencilerden oluşan 2544 öğrenciye random tekniği ile anket uygulanmış içlerinden 1925 öğrencinin anketleri araştırmaya objektif sonuçlar katmaya değer bulunmuştur. Değerlendirmeye alınmayan 619 anketin nedeni ise; tutum ölçeğinde tekrar eden aynı sorulara farklı yanıtlar vermeleri

subjektif sonuçlar ortaya çıkaracağından değerlendirme dışı bırakılmışlardır. Araştırmada dikkat edilen iki önemli faktör: birincisi toplamda 14 ortaöğretim kurumunun 7'si salonlu, 7'side salonsuz olarak belirlenmiş, ikinci ise cinsiyet sayıları, kız ve erkek öğrenci katılım sayısının eşit olmasına dikkat edilmiş ve anketlerin objektif sonuçlar doğrultusunda tutum farklılıklarının ve algı seviyelerinin karşılaştırılması yapılmıştır.

Örnekleme oluşturan okullarda: 9'uncu sınıflarda 577 (% 30,2) öğrenci, 10'uncu sınıflarda 746 (% 39,0) öğrenci, 11'inci sınıflarda 321 (% 16,8) öğrenci, 12'nci sınıflarda 269 (% 13,1) öğrenciden oluşmuştur.

Kız öğrenci sayısı 974 ile grubun %50,9'unu oluştururken, erkek öğrenci sayısı 938 ile grubun %48,1 oluşturarak cinsiyet sayıları eşit tutulmaya çalışılmıştır. Ankete ilişkin önemli sayısal bilgiler Tablo 2'de sunulmuştur.

TABLO 2: Ankete İlişkin Önemli Sayısal Bilgiler

Araştırmanın evrenini oluşturan öğrenci sayısı	17.440
Araştırmaya katılan katılımcı öğrenci sayısı	2.544
Araştırma için kabul edilen anket sayısı	1.925
Beşli likert tipi tutum ölçeği soru sayısı	30
Demografik yapıyı ölçen soru ölçeği sayısı	13
Araştırmanın evrenini oluşturan okul sayısı	21

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma için okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarına etkisinin incelenmesi başlıklı çalışmalar araştırılmış, konunun içeriği ile ilgili yazılı kaynaklar dokümanlar incelenmiş ve konuya birincil kaynaklardan veri elde edilebilecek yöntemler araştırılmış en uygun olarak tarama

modeli ile anket uygulanmıştır. Veri toplama aracı olan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik yapıyı sorgulayan 13 soru ile kişisel bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde 30 sorudan oluşan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik bakış açılarını sorgulayan 5’li likert tipi tutum ölçeği soruları bulunmaktadır. Bu sorular 1-5 arası puanlandırma yapılarak değerlendirilmiştir.

Ölçeklendirmede sırasıyla katılım algıları düzeyi ölçülürken puanlandırılması aşağıdaki gibi yapılmıştır	
Tamamen Katılıyorum = 5 Puan	Ortalamalar göz önüne alındığında ortalaması > 3,0 ise yüksek ortalaması = 3,0 ise orta ortalaması < 3,0 ise düşük algıya sahiptir
Katılıyorum = 4 Puan	
Kararsızım = 3 Puan	
Katılmıyorum = 2 Puan	
Hiç Katılmıyorum = 1 Puan	

E, Sayın (2013) tarafından geliştirilen 5’li likert tutum ölçeğini kendilerinden yazılı izin alınarak sorular random tekniği ile örneklem grubuna uygulanmıştır.

İnsanoğlunu temel alan araştırmanın uygulanabilmesi için Gedik Üniversitesi Etik Üst Kurulu’ndan onay alınmıştır.

İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Bölümünden okullarda uygulanacak anket formları için yasal izin alındıktan sonra uygulama yapılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırmada elde edilen veriler “Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows 22.0” programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki

farkı t-testi, ikiden fazla grup durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Tek yönlü (One way) Anova testi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Post Hoc Tukey testi kullanılmıştır.

Bu araştırma için yapılan analiz sonucunda beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı 0.938 olarak bulunması BEDTÖ'nin yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu ifade edebiliriz. Bu bağlamda 30 madde ile tek boyutlu oluşan beden eğitimi dersi tutum ölçeği, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanılabilceği düşünülmektedir.

Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir

4. BÖLÜM: BULGULAR

Bu bölümde, ortaöğretim öğrencilerinden ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklamalar yapılmıştır.

4.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamındaki ortaöğretim öğrencilerinin demografik özelliklerine ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

TABLO 3: Katılımcıların Okul Türlerine Göre Dağılımları

Okul Türü	n	%	Birikimli Sıklık
Anadolu Lisesi	1229	64,3	64,3
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	534	28,0	92,3
Özel Anadolu Lisesi	147	7,7	100,0
Toplam	1910	100,0	

Tablo 3' teki bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin okul türlerine göre katılımcıların; %64,3'ünü Anadolu lisesi, %28,0'ini mesleki ve teknik Anadolu lisesi, %7,7'sini özel Anadolu lisesi öğrencileri oluşturmuştur.

TABLO 4: Katılımcıların Sınıf Durumlarına Göre Dağılımları

Sınıf	n	%	Birikimli Sıklık
9. Sınıf	577	30,2	30,2
10. Sınıf	746	39,0	69,2
11. Sınıf	321	16,8	85,9
12. Sınıf	269	14,1	100,0
Toplam	1913	100,0	

Tablo 4' teki bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin sınıf durumlarına göre dağılımları incelendiğinde; %30,2'sini 9.sınıf, %39,0'unu 10.sınıf, %16,8'ini 11.sınıf, %14,1'ini 12.sınıf öğrencileri oluşturmuştur.

TABLO 5: Katılımcıların Doğum Tarihlerine Göre Dağılımları

Doğum Tarihi	n	%	Birikimli Sıklık
1996	72	3,8	3,8
1997	281	14,7	18,5
1998	374	19,6	38,0
1999	662	34,6	72,6
2000	524	27,4	100,0
Toplam	1913	100,0	

Tablo 5' deki bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin doğum tarihlerine göre dağılımları incelendiğinde; %3,8'inin 1996, %14,7'sinin 1997, %19,6'sının 1998, %34,6'sının 1999, %27,4'ünün 2000 yılı doğumlu olduğu belirlenmiştir.

TABLO 6: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	n	%	Birikimli Sıklık
Kadın	974	50,9	50,9
Erkek	938	49,1	100,0
Toplam	1912		

Tablo 6' daki bulgulara göre katılan ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde; %50,9'unun kız %49,1'inin erkek öğrenci olduğu belirlenmiştir.

TABLO 7: Katılımcıların Kardeş Sayılarına Göre Dağılımları

Kardeş Sayısı	n	%	Birikimli Sıklık
Kardeş Yok	213	11,2	11,2
1	426	22,3	33,5
2	574	30,1	63,6
3	412	21,6	85,2
4 ve üstü	283	14,8	100,0
Toplam	1908	100,0	

Tablo 7' deki bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin kardeş sayılarına göre dağılımları incelendiğinde; %11,2' sinin kardeşi olmadığı, %22,3'ünün 1, %30,1'inin 2, %21,6'sının 3, %14,8'inin 4 ve üstü kardeşi olduğu belirlenmiştir.

TABLO 8: Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

Baba Eğitim Durumu	n	%	Birikimli Sıklık
Okuma Yazma Bilmiyor	25	1,3	1,3
İlkokul	400	21,0	22,3
Ortaokul	495	26,0	48,3
Lise	675	35,4	83,7
Üniversite	311	16,3	100,0
Toplam	1906	100,0	

Tablo 8’deki bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin babalarının eğitim durumları incelendiğinde; %1,3’ünün okuma yazma bilmediği, %21,0’ının ilkokul, %26,0’ının ortaokul, %35,4’ünün lise, %16,3’ünün üniversite okuduğu belirlenmiştir.

TABLO 9: Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

Anne Eğitim Durumu	n	%	Birikimli Sıklık
Okuma Yazma Bilmiyor	111	5,8	5,8
İlkokul	542	28,3	34,1
Ortaokul	459	24,0	58,1
Lise	555	29,0	87,1
Üniversite	247	12,9	100,0
Toplam	1914	100,0	

Tablo 9’ daki bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin anne eğitim durumları incelendiğinde; %5,8’inin okuma yazma bilmediği, %28,3’ünün ilkökul, %24,0’ının ortaokul, %29,0’ının lise, %12,9’unun üniversite okuduğu belirlenmiştir.

TABLO 10: Katılımcıların Aylık Gelir Durumlarına Göre Dağılımları

Aylık Gelir Durumu	n	%	Birikimli Sıklık
630-1000 TL	234	12,7	12,7
1001-1460 TL	411	22,4	35,1
1461-1999 TL	344	18,7	53,8
2000 TL ve üstü	849	46,2	100,0
Toplam	1838	100,0	

Tablo 10’ daki bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin aylık gelir durumuna göre dağılımları incelendiğinde; %12,7’sinin 630-1000 TL, %22,4’ünün 1001-1460 TL, %18,7’sinin 1461-1999 TL, %46,2’sinin 2000 TL ve üstü gelire sahip olduğu belirlenmiştir.

TABLO 11: Katılımcıların Okul Takımlarına Aktif Sporcu Olarak Katılımlarına Göre Dağılımları

Okul Takımlarına Aktif Sporcu Olarak Katılma	n	%	Birikimli Sıklık
Evet	353	18,5	18,5
Hayır	1555	81,5	100,0
Toplam	1908		

Tablo 11’deki bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin okul takımlarına aktif sporcu olarak katılımlarına göre dağılımları incelendiğinde; 18,5’inin katıldığı, %81,5’inin katılmadığı belirlenmiştir.

TABLO 12: Katılımcıların Ailede Aktif Spor Yapmış ya da Yapmakta Olan Kişilerin Varlığına Göre Dağılımları

Ailede Aktif Spor Yapmış ya da Yapan Kişi	n	%	Birikimli Sıklık
Evet	768	40,0	40,0
Hayır	1150	60,0	100,0
Toplam	1918		

Tablo 12’deki bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin ailelerinde aktif spor yapmış ya da yapmakta olan kişilerin varlığına göre dağılımları incelendiğinde; %40,0’nın ailelerinde aktif spor yapmış ya da yapan kişiler olduğunu %60,0’nın aktif spor yapmamış olduğu belirlenmiştir.

TABLO 13: Katılımcıların Okul Dışında Boş Zamanlarında Spor Yapmalarına Göre Dağılımları

Okul Dışı Boş Zamanlarımızda Spor Yapıyor musunuz?	n	%	Birikimli Sıklık
Yapmıyorum	343	17,9	17,9
Nadiren yapıyorum	1003	52,2	70,1
Her zaman yapıyorum	575	29,9	100,0
Toplam	1921	100,0	

Tablo 13' teki bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin okul dışında ve boş zamanlarında spor yapmalarına göre dağılımları incelendiğinde; %17,9'u spor yapıyor, %52,'si nadiren spor yaparken, %29,9'nun her zaman spor yaptığını belirlenmiştir.

TABLO 14: Katılımcıların Okul Haricinde Herhangi Bir Kulüpte Lisanslı Spor Yapmalarına Göre Dağılımları

Okul Haricinde Herhangi Bir Kulüpte Lisanslı Spor Yapma	n	%	Birikimli Sıklık
Evet	258	13,4	13,4
Hayır	1661	86,6	100,0
Toplam	1919	100,0	

Tablo 14' teki bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin okul harici herhangi bir kulüpte lisanslı spor yapmalarına göre dağılımları incelendiğinde; %13,4'ü yaparken, %86,6'sının yapmadıklarını belirtmişlerdir.

TABLO 15: Katılımcıların Okulda Spor Tesislerinin Olmasının, Sportif Faaliyetlere Yönelme Etkisi Hakkındaki Düşüncelerine Göre Dağılımları

Okulda Spor Tesislerinin Olmasının Spor Faaliyetlerine Teşvik Etmesi	n	%	Birikimli Sıklık
Evet	1363	71,1	71,1
Hayır	553	28,9	100,0
Toplam	1916	100,0	

Tablo 15' deki bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin okulda spor tesislerinin olmasının, sportif faaliyetlere yönelme etkisi hakkındaki düşüncelerine

göre dağılımları incelendiğinde; %71,1'i teşvik ettiğini, %28,9'u teşvik etmediğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

TABLO 16: Okulların Salonlu ve Salonsuz Olma Durumları

Okulların Salonlu Ve Salonsuzluk Durumu	n	%	Birikimli Sıklık
Salonlu Okullarda Okuyan Öğrenciler	923	47,9	47,9
Salonsuz Okullarda Okuyan Öğrenciler	1002	52,1	100,0
Toplam	1925	100,0	

Tablo 16' daki bulgulara göre araştırma yapılan okulların % 47,9'u salonlu okullarda % 52,1'i salonsuz okullarda okuyan öğrencilerden oluşmaktadır.

4.2. Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutum Ölçeğine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamındaki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarına ilişkin betimsel istatistikî bulgular aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

TABLO 17: Katılımcıların Beden Eğitimi Derslerine Karşı Tutumlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

TUTUMLAR		Tamamen	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç	$\bar{X}$	S.S.
		Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum		
Beden eğitimi dersi fiziksel gelişimimi sağlıyor.	f	866	564	216	126	150	3,97	1,23
	%	45,1	29,3	11,2	6,6	7,8		
Beden eğitimi dersleri sayesinde daha disiplinli çalışmayı öğrendim.	f	483	542	416	270	208	3,42	1,29
	%	25,2	28,2	21,7	14,1	10,8		
Beden eğitimi dersi enerjimi harcamamı sağladığı için rahatlıyorum	f	841	559	238	151	125	3,96	1,21
	%	43,9	29,2	12,4	7,9	6,5		
Beden eğitimi dersi atletik bir vücuda sahip olmamı sağlıyor.	f	549	437	358	296	277	3,35	1,4
	%	28,6	22,8	18,7	15,4	14,4		
Beden eğitimi dersi sayesinde ekip çalışması yapmayı öğrendim.	f	567	549	327	272	189	3,54	1,31
	%	29,8	28,8	17,2	14,3	9,9		
Beden eğitimi dersi yaşam boyu spor yapma alışkanlığı kazandırıyor.	f	574	477	383	262	193	3,51	1,32
	%	30,4	25,3	20,3	13,9	10,2		
Beden eğitimi dersi güçlük ve zorluklarla baş etme alışkanlığı kazandırıyor.	f	504	501	385	280	242	3,38	1,34
	%	26,4	26,2	20,1	14,6	12,7		
Beden eğitim dersi mağlubiyeti kabullenme galibiyeti takdir etme alışkanlıklarımı geliştirdi.	f	695	597	281	181	160	3,77	1,26
	%	36,3	31,2	14,7	9,5	8,4		
Beden eğitimi dersinde sınıfta az iletişim kurduğum arkadaşlarım ile iletişimim artıyor.	f	592	545	326	214	236	3,54	1,35
	%	30,9	28,5	17	11,2	12,3		
Beden eğitimi dersini spor salonunda uygulamaktan memnun olurum.	f	1044	397	187	119	168	4,06	1,29
	%	54,5	20,7	9,8	6,2	8,8		

TUTUMLAR		Tamamen	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Hiç	$\bar{X}$	s.s.
		Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılıyor	Katılmıyor		
Beden eğitimi derslerinin eğlenceli olduğunu düşünüyorum.	f	1042	477	207	71	97	4,21	1,1
	%	55	25,2	10,9	3,7	5,1		
Beden eğitimi dersleri sayesinde sporun sağlığa ne kadar yararlı olduğunu anladım.	f	815	597	259	144	100	3,98	1,15
	%	42,6	31,2	13,5	7,5	5,2		
Beden eğitimi dersi futbol, basketbol, yüzme vb. Gibi branşlara yönelmemi sağladı	f	720	461	303	231	207	3,65	1,36
	%	37,5	24	15,8	12	10,8		
Beden eğitimi dersi yaratıcılıklarımı ortaya çıkmasını sağladı	f	496	457	430	324	210	3,36	1,32
	%	25,9	23,8	22,4	16,9	11		
Beden eğitimi dersi kötü alışkanlıklardan uzak durmamızı sağlar.	f	686	498	319	209	205	3,65	1,34
	%	35,8	26	16,6	10,9	10,7		
Beden eğitimi dersi vücudumda çeviklik, esneklik çabukluk artırıyor.	f	717	597	302	178	117	3,84	1,19
	%	37,5	31,2	15,8	9,3	6,1		
Beden eğitimi dersi fiziksel gücümüzü iyi bir şekilde kullanmayı öğretti.	f	713	599	314	179	114	3,84	1,19
	%	37,2	31,2	16,3	9,3	5,9		
Beden eğitimi dersi azimli ve mücadeleci olmayı öğretti.	f	746	561	307	174	128	3,84	1,22
	%	38,9	29,3	16	9,1	6,7		
Spor yapmak benim için çok önemlidir.	f	980	525	236	92	74	4,17	1,07
	%	51,4	27,4	12,4	4,8	3,9		
Beden eğitimi dersi sorunlarımdan uzaklaştırıyor.	f	638	500	336	214	194	3,62	1,32
	%	33,9	26,6	17,9	11,4	10,3		

TUTUMLAR		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	$\bar{x}$	s.s.
Beden eğitimi dersi yaramaz ve çalışkan olmayan öğrencilerin dersidir.	f	353	227	186	292	840	2,45	1,57
	%	18,6	12	9,8	15,4	44,3		
Beden eğitimi derslerine yüksek not almak için katılıyorum.	f	370	305	256	373	609	2,71	1,54
	%	19,3	15,9	13,4	19,5	31,8		
Beden eğitimi derslerinde çok yorulurum.	f	372	365	398	392	387	2,97	1,4
	%	19,4	19,1	20,8	20,5	20,2		
Beden eğitimi dersi boş zamanlarımı değerlendirmemi sağlıyor.	f	710	539	324	170	172	3,75	1,28
	%	37,1	28,1	16,9	8,9	9		
Beden eğitimi dersinde her hafta başka bir branş öğretilmesini isterim.	f	666	438	316	214	272	3,53	1,42
	%	34,9	23	16,6	11,2	14,3		
Beden eğitimi derslerini gerekli bir ders olarak görürüm.	f	998	482	238	100	94	4,14	1,13
	%	52,2	25,2	12,4	5,2	4,9		
Beden eğitimi dersinin daha fazla olmasını isterim.	f	1166	325	195	112	118	4,2	1,2
	%	60,9	17	10,2	5,8	6,2		
Beden eğitimi derslerine katıldıkça spora ilgim artar.	f	941	483	250	124	119	4,04	1,19
	%	48,9	25,1	13	6,4	6,2		
Beden eğitimi dersinde her haftabaşka bir branş öğretilmesini isterim.	f	662	389	352	209	306	3,46	1,45
	%	34,5	20,3	18,4	10,9	16		
Beden eğitimi derslerinin daha fazla olmasını isterim.	f	1144	285	199	139	150	4,11	1,29
	%	59,7	14,9	10,4	7,3	7,8		
Genel Ortalama								
$\bar{x}= 3,67$								

Tablo 17'deki maddelerin ortalamaları incelendiğinde spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumsal algılarının ‘‘YÜKSEK’’ (Genel Ortalama $\bar{x}=3,67$) seviyede olduğu anlaşılmaktadır.

Madde ortalamaları incelendiğinde ‘**Beden eğitimi dersi yaramaz ve çalışkan olmayan öğrencilerin dersidir.**’ ($\bar{x}=2,45$) maddesi en düşük algıya sahipken sırasıyla ‘**Beden eğitimi derslerine yüksek not almak için katılıyorum.**’ ($\bar{x}=2,71$) maddesi en düşük ikinci madde ve ‘**Beden eğitimi derslerinde çok yorulurum.**’ ($\bar{x}=2,97$) maddesi en düşük algıya sahip üçüncü maddedir.

En yüksek algıya sahip madde ortalamaları incelendiğinde ‘**Beden eğitimi derslerinin eğlenceli olduğunu düşünüyorum**’ ($\bar{x}=4,21$) maddesi en yüksek algıya sahipken sırasıyla ‘**Beden eğitimi dersinin daha fazla olmasını isterim.**’ ($\bar{x}=4,20$) maddesi en yüksek ikinci madde ve ‘**Spor yapmak benim için çok önemlidir.**’ ($\bar{x}=4,17$) maddesi en yüksek algıya sahip üçüncü madde-olduğu görülmektedir.

4.3. Değişkenler Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Araştırma kapsamındaki ortalamaları incelendiğinde okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumsal algıları ile okudukları okul türü arasındaki ilişkilere yönelik bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

TABLO 18: Ortaöğretim Öğrencilerinin Okudukları Okul Türlerinin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları İle Değerlendirilmesi

	Okul Türü	n	$\bar{X}$	SS	F	P	Fark Tukey
Tutum Algıları	Anadolu Lisesi	1229	3,65	0,77	6,126	0,002 *	(1-3) (3-2)
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	534	3,64	0,76			
	Özel Anadolu Lisesi	147	3,88	0,72			

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları okul türüne göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları okul türüne göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin okul türü değişkeninin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan Anova testi sonucunda,

Tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile okul türü değişkeni anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F=6,126;p<0,05$).

Beden eğitimi derslerine karşı tutumlarda farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan Tukey testi sonucunda, okul türlerine göre beden eğitimi dersine karşı tutum algılarının ortalamaları incelendiğinde özel Anadolu liselerinde okuyan katılımcıların beden eğitimi dersine karşı olan algıları daha yüksek bulunmuştur.

TABLO 19: Ortaöğretim Öğrencilerinin Sınıf Türlerinin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları İle Değerlendirilmesi

	Sınıf	n	$\bar{x}$	SS	F	P	Fark Tukey
Tutum Algıları	9. Sınıf	577	3,82	0,70	25,147	0,000*	(1-2)
	10. Sınıf	746	3,71	0,72			(1-3)
	11. Sınıf	321	3,47	0,80			(1-4)
	12. Sınıf	269	3,67	0,76			

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları sınıf türüne göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları sınıf türüne göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin sınıf türü değişkeninin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan Anova testi sonucunda,

Tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile sınıf türü değişkeni anlamlı bir farklılık göstermektedir (F=25,147;p<0,05).

Beden eğitimi derslerine karşı tutumlarda farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan Tukey testi sonucunda, sınıf türlerine göre beden eğitimi dersine karşı tutum algılarının ortalamaları incelendiğinde 9. sınıfta okuyan katılımcıların beden eğitimi dersine karşı olan algıları daha yüksek bulunmuştur.

TABLO 20: Ortaöğretim Öğrencilerinin Doğum Tarihinin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları İle Değerlendirilmesi

	Doğum Tarihi	n	$\bar{X}$	SS	F	P	Fark Tukey
Tutum Algıları	1996	72	3,49	0,95	13,421	0,000*	(1-5)
	1997	281	3,48	0,82			
	1998	374	3,55	0,81			
	1999	662	3,70	0,71			
	2000	524	3,83	0,70			

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları doğum tarihine göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları doğum tarihine göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin doğum tarihi değişkeninin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan Anova testi sonucunda;

Tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile doğum tarihi değişkeni anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F=13,421;p<0,05$).

Beden eğitimi derslerine karşı tutumlarda farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan Tukey testi sonucunda, doğum tarihlerine göre beden eğitimi dersine karşı tutum algılarının ortalamaları incelendiğinde doğum tarihi 2000 olan katılımcıların beden eğitimi dersine karşı olan algıları daha yüksek bulunmuştur.

TABLO 21: Ortaöğretim Öğrencilerinin Kardeş Sayısının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları İle Değerlendirilmesi

	Kardeş Sayısı	n	$\bar{X}$	SS	F	P	Fark Tukey
Tutum Algıları	Kardeş yok	213	3,57	0,84	2,965	0,019	(3-5)
	1	426	3,61	0,76			
	2	574	3,73	0,74			
	3	412	3,66	0,75			
	4 ve üzeri	283	3,75	0,76			

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları kardeş sayısına göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları kardeş sayısına göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin kardeş sayısı değişkeninin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan Anova testi sonucunda,

Tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile kardeş sayısı değişkeni anlamlı bir farklılık göstermektedir (F=2,965;p<0,05).

Beden eğitimi derslerine karşı tutumlarda farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan Tukey testi sonucunda, kardeş sayısına göre beden eğitimi dersine karşı tutum algılarının ortalamaları incelendiğinde kardeş sayısı 4 ve üzeri olan katılımcıların beden eğitimi dersine karşı olan algıları daha yüksek bulunmuştur.

TABLO 22: Ortaöğretim Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları İle Değerlendirilmesi

	Baba Eğitim Durumu	n	$\bar{X}$	SS	F	P	Fark Tukey
Tutum Algıları	Okuma Yazma Bilmiyor	25	3,80	0,82	1,946	0,100	-
	İlkokul	400	3,71	0,75			
	Ortaokul	495	3,72	0,71			
	Lise	675	3,62	0,78			
	Üniversite	311	3,67	0,76			

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları baba eğitim durumuna göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları baba eğitim durumuna göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin baba eğitim değişkeninin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan Anova testi sonucunda,

Tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile baba eğitim durumu değişkeni anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F=1,946;p>0,05$).

TABLO 23: Ortaöğretim Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları İle Değerlendirilmesi

Tutum Algıları	Anne Eğitim Durumu	n	$\bar{X}$	SS	F	P	Fark Tukey
	Okuma Yazma Bilmiyor	111	3,75	0,72	1,525	0,192	-
İlkokul	542	3,69	0,75				
Ortaokul	459	3,67	0,75				
Lise	555	3,68	0,76				
Üniversite	247	3,56	0,84				

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları anne eğitim durumuna göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları anne eğitim durumuna göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin anne eğitim değişkeninin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan Anova testi sonucunda,

Tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile anne eğitim durumu değişkeni anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F=1,525;p>0,05$).

TABLO 24: Ortaöğretim Öğrencilerinin Aylık Gelir Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları İle Değerlendirilmesi

	Aylık Gelir Durumu	n	$\bar{X}$	SS	F	P	Fark Tukey
Tutum Algıları	630-1000 TL	234	3,64	0,79	1,028	0,379	--
	1001-1460 TL	411	3,65	0,76			
	1461-1999 TL	344	3,73	0,70			
	2000 TL ve üstü	849	3,65	0,79			

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları aylık gelir durumuna göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları aylık gelir durumuna göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin aylık gelir değişkeninin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan Anova testi sonucunda,

Tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile aylık gelir durumu değişkeni anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F=1,028;p>0,05$).

TABLO 25: Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Zamanı Dışında Spor Yapma Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları İle Değerlendirilmesi

Tutum Algıları	Okul Dışında Spor Yapma Durumu	n	$\bar{X}$	SS	F	P	Fark Tukey
	Yapmıyorum	343	3,35	0,80	55,292	0,000*	(1-2)
	Nadiren Yapıyorum	1003	3,65	0,73			(1-3)
	Her Zaman Yapıyorum	575	3,88	0,74			(3-2)

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları okul zamanı dışında spor yapma durumuna göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları okul zamanı dışında spor yapma durumuna göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin okul zamanı dışında spor yapma değişkeninin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan Anova testi sonucunda,

Tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile okul zamanı dışında spor yapma durumu değişkeni anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F=55,292;p<0,05$).

Beden eğitimi derslerine karşı tutumlarda farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan Tukey testi sonucunda, okul dışında spor yapma durumuna göre beden eğitimi dersine karşı tutum algılarının ortalamaları incelendiğinde okul dışında her zaman spor yapan katılımcıların beden eğitimi dersine karşı olan algıları daha yüksek bulunmuştur.

TABLO 26: Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyet Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları İle Değerlendirilmesi

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	SS	T	P
Tutum Algıları	Kadın	974	3,60	0,76	-4,134	0,000*
	Erkek	938	3,74	0,77		

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları cinsiyet durumuna göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları cinsiyet durumuna göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin cinsiyet değişkeninin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan T-testi sonucunda, tutum algıları ile cinsiyet değişkeni arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür ($T=-4,134;p<0,05$).

Beden eğitimi derslerine karşı tutumlarda farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan t-testi sonucunda; Cinsiyeti erkek olan kişilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

TABLO 27: Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Takımlarında Aktif Sporcu Olarak Katılma Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları İle Değerlendirilmesi

Tutum Algıları	Okul Takımlarına Aktif Sporcu Olarak Katılma	n	$\bar{X}$	SS	T	P
	Evet		353	4,05	0,63	10,703
Hayır		1555	3,58	0,76		

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları okul takımlarına aktif sporcu olarak katılma durumuna göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları okul takımlarına aktif sporcu olarak katılma durumuna göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin okul takımlarına aktif sporcu olarak katılma değişkeninin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan T-testi sonucunda, tutum algıları ile okul takımlarına aktif sporcu olarak katılma değişkeni arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur (T=10,703;p<0,05).

Beden eğitimi derslerine karşı tutumlarda farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan t-testi sonucunda; okul takımlarına aktif sporcu olarak katılma durumuna göre beden eğitimi dersine karşı tutum algılarının ortalamaları incelendiğinde okul takımlarına aktif sporcu olarak katılanların algıları daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

TABLO 28: Ortaöğretim Öğrencilerinin Ailenizde Aktif Spor Yapmış veya Yapmakta Olan Olup Olmaması Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları İle Değerlendirilmesi

Tutum Algıları	Ailede Aktif Spor Yapmış ya da Yapan Kişi	n	$\bar{X}$	SS	T	P
	Evet		768	3,77	0,74	4,725
Hayır		1150	3,60	0,77		

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları ailelerinde aktif spor yapmış veya yapmakta olan birey olup olmaması durumuna göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları ailelerinde aktif spor yapmış veya yapmakta olan birey olup olmaması durumuna göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin ailelerinde aktif spor yapmış veya yapmakta olan bireyin olup olmaması değişkeninin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan T-testi sonucunda, tutum algıları ile ailelerinde aktif spor yapmış veya yapmakta olan bireyin olup olmaması durumu değişkeni anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür (T=4,726;p<0,05).

Beden eğitimi derslerine karşı tutumlarda farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan t-testi sonucunda; Ailelerinde spor yapmış yada yapan bir birey olan kişilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

TABLO 29: Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Harici Bir Kulüpte Lisanslı Olarak Spor Yapma Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları İle Değerlendirilmesi

Tutum Algıları	Okul Haricinde Herhangi Bir Kulüpte Lisanslı Spor Yapma	n	$\bar{X}$	SS	T	P
	Evet		258	3,88	0,75	4,859
Hayır		1661	3,63	0,76		

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları okul harici bir kulüpte lisanslı olarak spor yapma durumuna göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları okul harici bir kulüpte lisanslı olarak spor yapma durumuna göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin okul harici bir kulüpte lisanslı olarak spor yapma değişkeninin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan T-testi sonucunda, tutum algıları ile okul harici bir kulüpte lisanslı olarak spor yapma değişkeni arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür (T=4,859;p<0,05).

Beden eğitimi derslerine karşı tutumlarda farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan t-testi sonucunda; Okul haricinde herhangi bir kulüpte lisanslı spor yapan kişilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

TABLO 30: Ortaöğretim Öğrencilerinin Okulda Spor Tesislerinin Olmasının Spor Faaliyetlerine Yönelmesi Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algıları İle Değerlendirilmesi

Tutum Algıları	Okulda Spor Tesislerinin Olmasının Spor Faaliyetlerine Yönelmesi	n	$\bar{X}$	SS	T	P
	Evet	1363	3,82	0,68	14,533	0,000*
	Hayır	553	3,29	0,84		

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları okulda spor tesislerinin olmasının spor faaliyetleri yöneltmesi durumuna göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları okulda spor tesislerinin olmasının spor faaliyetlerine yöneltmesi durumuna göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin okulda spor tesislerinin olmasının spor faaliyetlerine teşvik yöneltmesi değişkeninin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan T-testi sonucunda, tutum algıları ile öğrencilerin okulda spor tesislerinin olmasının spor faaliyetlerine yönetme etkisi değişkeni arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür ($T=14,533;p<0,05$).

Beden eğitimi derslerine karşı tutumlarda farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan t-testi sonucunda; Okulda spor tesislerinin olmasının spor faaliyetlerine yönelttiğini düşünen kişilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

TABLO 31: Okullarının Salonlu Ve Salonsuz Durumlarının Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumsal Algılarının Değerlendirilmesi

Tutum Algıları	Okulda Spor Tesislerinin Olmasının Spor Faaliyetlerine Yönelmesi	n	$\bar{X}$	SS	T	P
	Salonlu Okullar	923	4,03	0,62	22,70	0,000
	Salonsuz Okullar	1002	3,33	0,73		

H0: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları okulda spor tesislerinin olmasının okulun spor salonlu ve spor salonsuz olma durumuna göre bir farklılık göstermez.

H1: Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumları okulda spor tesislerinin olmasının okulun spor salonlu ve spor salonsuz olma durumuna göre bir farklılık gösterir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları ölçeğine ilişkin okulda spor tesislerinin olmasının okulun spor salonlu veya spor salonsuz olma durumları ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik yapılan T-testi sonucunda, tutum algıları ile öğrencilerin okulların spor salonlu veya spor salonsuz olması durumları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür (T=22,70; p<0,05).

Beden eğitimi derslerine karşı tutumlarda farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan t-testi sonucunda; Okulları spor salonlu olan öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

TABLO 32: Tutum Ölçeğine Ait Güvenirlik Analizi

Reliability Statistics	
Cronbach Alpha	N of Items
0,938	30

Tablolarda ki güvenirlilik katsayısı incelendiğinde, tutum ölçeğine ait Cronbach Alpha değerlerinin 0,938 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu değerler ölçeğin güvenirliliğinin yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Literatür incelendiğinde Cronbach Alpha katsayısı 0,60-0,79 arasında olduğunda geliştirilen ölçeğin oldukça güvenilir olduğu, 0,80-1,00 arasında olması da geliştirilen test/ölçek yüksek güvenirliliğe sahiptir denilmektedir. İlgili ölçekte Cronbach Alpha katsayısı ne kadar yüksek olursa maddelerin o ölçüde birbirleriyle tutarlı ve aynı özelliğın öğelerini yoklayan maddelerden oluştuğu, ya da tüm maddelerin o ölçüde birlikte çalıştığı belirtilmektedir (ŞENCAN, 2005; ÇOKLUK, 2010).

5. BÖLÜM: TARTIŞMA

Bu çalışmada, İstanbul ili, Zeytinburnu ilçesi okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumları belirlenerek, bazı demografik değişkenlerin, öğrencilerin beden eğitimi derslerine yönelik tutumlarında bir fark oluşturup oluşturmadığının ortaya konulması amaçlanmıştır.

Bunun için; betimsel ve ilişkisel taramaya yönelik bir yöntem kullanılmıştır. Çalışmada veriler, anket yöntemi ile toplanmış ve bu amaçla değerlendirmeye alınan toplam 1925 anket, SPSS programında analize tabi tutularak yorumlanmaya hazır hale getirilmiştir. Değerlendirmeler aşağıda başlıklar halinde verilmiştir.

5.1. Ortaöğretim Okullarında Spor Tesislerinin Öğrencileri Spor Etkinliklerine Yönelme Değişkeninin Tartışılması

Öğrenciler genel olarak beden eğitimi dersinde okulun sahip olduğu spor tesisi ve materyal durumları yeterli ise olumlu tutumlarının yüksek olduğu yapılan diğer araştırmalarda alınan sonuçların benzer olduğu söylenebilir (BALYAN,2009. SAYIN, 2014).

Bu karşılaştırmadan elde edilen verilere göre okul spor tesis, araç ve gereçlerinin, öğrencilerin spora karşı olumlu tutum geliştirmelerinde etkili olduğu söylenebilir.

“Sporun sağlıklı ve amacına uygun yapılabilmesi için gerekli olan spor tesislerinin yetersizliği Beden Eğitimi derslerinin amacına uygun bir şekilde gerçekleşmesini engellemektedir “ (DEMİRHAN ve ark., 2002) .

Aynı şekilde Salman ve arkadaşlarının (2005) yaptıkları bir araştırmada, öğretmenlerin % 84,3’ü ders verimliliğinin, öğrenci katılımının spor salonu ve benzeri tesislerin yetersizliğine bağlı olarak kış aylarında düştüğünü belirtmektedir.

Okullarında spor salonu bulunan öğrencilerin, beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarını incelediğimizde; okullarında spor salonu bulunan ve özel okullarda okuyan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum ortalama puanları spor salonu olmayan okullardaki öğrencilerde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu da beklenen bir sonuç olarak düşünülebilir. Literatürde gençlerin sporu bırakmadaki en önemli nedeni spora katılımdaki imkânların kalitesizliği olarak gösterilmektedir (CHELLODURAI ve CHANK, 2000, 1-22).

“Sportif etkinliklere katılım; beden ve ruh sağlığının korunmasının ve geliştirilmesinin en etkili yolu ise, bunu sağlamanın tek yolu; bireylerin spor etkinliklerine katılmasıdır. Dolayısıyla, sağlıklı bireyler ve toplumlara sahip olmak isteyen devletler için, sporun kitlelere yayılması, her bireyin sportif etkinliklerden faydalanması ve katılım göstermesi, son derece önemlidir” (GENÇER, 2001,78).

Spor etkinliklerine katılımın bu derece düşük olmasının sebeplerini araştıran NASPE (2002) birliği bu konuda velilerin görüşlerine başvurdu. Velilerin % 42’si televizyonun, % 41’ ise video ve bilgisayar oyunlarını fiziksel aktivitelerin önündeki en büyük engel olarak göstermişlerdir. Buna ilave olarak motivasyon ve ilgide yetersizlik, çok fazla ev ödevi, güvenli spor alanlarının bulunmaması gibi konuları vurgulayarak hem içsel hem dışsal konulara vurgular yapmışlardır (www.aahperd.org/naspe, Erişim Tarihi: 20 Haziran 2015).

Büyük Britanya Hükümeti ise konuya genel bir yorum getirerek 2001 yılında yayınladığı bülten ile modern çevre ve fiziksel aktivitedeki azalma arasında bir bağlantı kurarak bazı konulara değinmiştir. Bu raporda belirtilen temel unsurlar şunlardı: mesleki fiziksel aktivitede azalma, araç kullanımındaki artış, yürümede azalma-özellikle çocuk, bayan ve yaşlılarda kişisel güvenlik, enerji koruyucu aygıtlarda artış (asansör, kaldıraç, otomatik kapılar vb.), beden eğitimi ve sporun bazı okullarda azaltılması, denetlenemeyen oyunlarla ilgili ebeveynlerin güvenlik korkusu, fiziksel aktivite zamanı olan boş zamanların yerini televizyon, bilgisayar oyunları ve internet ile değiştirmesi (FOSTER ve HILLSDON, 2004, 755-769).

İmamoğlu ve imen'e (1999) göre ülkemizde spor yapan nüfusun bu kadar düşük olmasının temel nedeni, sporun toplum tabanına yaymak yerine, uluslararası spor organizasyonlarında gösterilen başarı ve alınan madalya sayısına dönük politikalaradır. Sporun birey ve toplum açısından öneminin yanında, sosyal kalkınmaya sağladığı katkının yeri ve önemi de çok büyüktür. Ancak, sporun sosyal kalkınmaya katkı sağlayabilmesi için, geniş kitlelerin temel spor kültürüne ve spor imknlarına sahip olması gerçeğini kabul etmek ve bu yönde çalışmalar yapmak gereklidir.

Buna Büyük Britanya'dan spora katılımın arttırılması konusunda ciddi atılımlar örnek gösterilebilir. İskoçya'da 2022 yılı itibarı ile yetişkin bireylerin %50'sinin düzenli olarak spora katılması; İngiltere'de ise bu oranın 2020 yılında nüfusun %70'i, 2011 yılı itibarı ile de %50'lere ulaşılması hedeflenmektedir. Bu oran şu anki mevcut durumun yaklaşık olarak İskoçya'da %20, İngiltere'de ise %40 daha fazlası anlamına gelmektedir. Son dönemlerde Finlandiya bu çalışmalarda çok başarılı kayıtlara sahip bir ülkedir. 20 yıllık bir dönemde düzenli olarak spora katılım oranlarını %70'lere çıkarmayı başardılar (BLAMEY ve MUTRIE, 2004, 741-754). Ülkemizde ise spora katılımcılık seviyesinin arzulanan seviyelerde olmadığı bir gerçektir (GENÇER, 2001, 78).

Pehlivan ve kszoğlu (2006) ise İlkretim ikinci kademe ğrencilerinin beden eğitim dersinden beklentileri ile yaptıkları araştırmada şu sonuçlara vardılar; öğrencilerin spor branşları hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıkları, salt popüler olan spor branşlarına ilgi gösterdikleri ve beklentilerinde bu yönde olduğu; dersler de eğlenceli oyunlar oynamak ve spor yarışmaları istedikleri; okul dâhilinde spor- araç gereç, tesis ve ders yapılan alanlara, soyunma odalarına yeterinde önem verilmediği, öğretmenlerin öğrencilerle etkili iletişim kurmadıkları, öğretmenlerin dersleri önemsemedikleri, ders saatlerini az olduğu, derslerin daha zgr bir ortamda, öğrencilerin beklentilerinin de dikkate alınarak işlemek istedikleri bulunmuştur. Tüm bu sonuçların bu tutum düzeyini ortaya çıkarabileceği söylenbilir.

5.2. Okul Türü Değişkenine Göre Oluşan Farklılıkların Tartışılması

Okul türlerine göre beden eğitimi dersine karşı tutum algılarının ortalamaları incelendiğinde özel Anadolu liselerinde okuyan katılımcıların beden eğitimi dersine karşı olan algıları devlet okullarında okuyulardan daha yüksek bulunmuştur ($F=6,126;p<0,05$). Özel okulların spor tesisi ve materyal yeterliliklerinin etkisinin yüksek olduğu söylenebilir.

M,Balyan,2009 göre Bir başka farklılık öğrencilerin, beden eğitimi derslerine yönelik tutum düzeyleri ve öğrenim gördükleri okul türü arasında belirlenmiştir. Özel okullarda okuyan öğrencilerin, beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyleri devlet okullarında okuyulardan daha yüksektir. Bu çalışmada çıkan sonuca göre ise “sınıf mevcutlarının özel okullarda çok daha az olması, tesis durumu ve özellikleri, malzeme olanakları ve özellikle beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenciye karşı olan tutumu, okullardaki beden eğitimi öğretmeni sayısı ve yeni kurulan özel okulların sporu bir reklam aracı olarak görüyor olması bu oranı etkiliyor olabilir” denilebilmektedir.

Dalkıran ve arkadaşlarının 2004 yılında Ankara ilinde yaptıkları çalışmada ise beden eğitimi öğretmenlerinin, özellikle özel okullarda çalışanların, ders dışı etkinliklerini amaca uygun, süresi yeterli bir uygulama içerisinde ve en önemlisi spor alanlarının öncelikle öğrenci amaçlı ve etkin kullanımı konularında devlet okullarına göre daha katılımcı ve olumlu görüşte oldukları saptanmıştır.

5.3. Sınıf Değişkeninin Oluşturduğu Tutum Farkının Tartışılması

Tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile sınıf türü değişkeni anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sınıf türlerine göre beden eğitimi dersine karşı tutum algılarının ortalamaları incelendiğinde 9. sınıfta okuyan katılımcıların beden eğitimi dersine karşı olan algıları ($F=25,147;p<0,05$) daha yüksek bulunmuştur.

İ,Yağcı, 2012 yaptığı araştırmaya göre, öğrencilerin beden eğitimi derslerine ilişkin tutumları, öğrenim gördükleri sınıflara bağlı olarak değiştiğini ortaya koymuş ve buna göre, 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ders tutum puanlarının ($p<0,05$) düşük çıktığını belirtmiştir.

Yapılan araştırmalarda öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça, beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarında dalgalanma veya azalma olduğu görülmektedir. (HOLOĞLU, 2006; ERKMEN ve Ark., 2006; KOCA ve AŞÇI, 2006).

Literatürdeki tüm bu sonuçlar yapılan bu araştırmayı destekler niteliktedir. Bu durum, öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça, üniversiteye giriş kaygısının artması ve sınava hazırlanmaları gibi etkenlerle beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarının düşük çıktığı görülmektedir.

5.4. Cinsiyet Değişkenine Göre Oluşan Farklılıkların Tartışılması

Cinsiyet değişkenine göre tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile cinsiyet durumu değişkeni anlamlı bir farklılık göstermektedir ($T=-4,134;p<0,05$). ; Cinsiyeti erkek olan kişilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kız öğrencilerin tutum algılarını düşük olmasını çeşitli sebepleri bulunmaktadır. Bunlar toplumun kadına bakış açısı, yetersiz spor tesisi sayısı ve yetersiz giyinme odaları, akademik kaygı v.b gibi nedenler kız öğrencilerin derse karşı olumlu tutumları olmasına rağmen erkeklerin tutum algısından daha düşük çıkmaktadır.

Literatürdeki benzer çalışmalar incelendiğinde; Ekici ve arkadaşları (2011), ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları üzerine yapmış olduğu çalışmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla tutum puanlarının daha yüksek olduklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar bizim bulgularımızla paralellik göstermektedir. Yine benzer olarak Hatten (2004), Hünük ve Demirhan (2004), Balyan ve arkadaşları (2005), Koca ve arkadaşları (2005) ve Güllü'nün (2007) yapmış oldukları çalışmalarda, erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin

tutumlarının kız öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucunu elde etmişlerdir. Literatürdeki çalışmalar yapılan bu araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir.

Avrupa ülkelerinin % 85'i (% 94 Amerika, % 89 Asya, % 80 Afrika ve Orta Doğu) bayan ve erkeklere eşit eğitim programları uyguluyor fakat bayanların spora katılımları ile ilgili bir takım problemler var, nerede ise tüm ülkelerde bayanların katılım oranları erkeklerden daha düşük bulunmaktadır (HARDMAN, 2007, 21).

Kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerine yönelik tutumları düşük olmasının sebepleri; sınıf mevcutlarının sayı olarak fazla olması, karma eğitim, çevre baskısı, soyunma odaları, duş almaktan çekinme gibi konular olabilir (STELZER, 2004).

Farklı alanlarda yapılan çalışmalarda ise farklı sonuçlar çıkabilmektedir. 5, 6, 7 ve 8. sınıflarla ilgili Türkçe dersine yönelik tutum düzeyi ile ilgili yapılan çalışmada; kız öğrencilerin seviyelerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir (DENİZ ve TUNA, 2006, 343).

5.5. Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farkların Tartışılması

Tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile kardeş sayısı değişkeni anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F=2,965;p<0,05$). Beden eğitimi dersine karşı tutum algılarının ortalamaları incelendiğinde kardeş sayısı 4 ve üzeri olan katılımcıların beden eğitimi dersine karşı olan algıları daha yüksektir. Kardeş sayısı fazla olan ailelerdeki bireylerin tutumunun daha olumlu olmasının nedenleri aile içinde yardımlaşma paylaşma işbirliği ve takım olma duygusunu beden eğitimi derslerine transfer edebilme özelliklerinden kaynaklanıyor olabilir.

Literatürde yapılan benzer çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşmamış çalışmalarda vardır, Kardeş sayısının nötr etkisi olduğunu belirten Ortaöğretim öğrencilerinin kardeş sayılarına göre beden eğitimi dersine ilişkin ders tutumları arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmemiştir.

Kardeşi olmayan bir öğrencinin beden eğitimi dersine ilişki tutumu ile birden fazla kardeşi olan öğrencinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumu arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmemiştir (YAĞCI, 2012).

Güllü'nün (2007) ortaöğretim öğrencileri üzerine yapmış olduğu araştırmada da, kardeş sayısının öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemiştir. Ülkemizde şehirleşmenin daha çok konut ve iş yeri olarak yapılanmaya gidildiği bu dönemde, spor tesisleri ve oyun alanlarının yeterli olmamasından dolayı özellikle kardeşi olmayan öğrencilerin mahalle ve semtlerinde spor aktivitelerini yeteri derecede yapamayacaklarından dolayı okullarında beden eğitimi derslerine yönelik ders tutumları yüksek beklenmiş, fakat yapılan araştırma ile kardeş sayısının, beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarında anlamlı düzeyde bir farklılaşma görülmemiştir.

Araştırmalarda farklı sonuçlar belirlendiği belirtildiğinde, genelleme yapılmaması gerektiği kanaatindeyiz.

5.6. Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Oluşan Farkın Tartışılması

Baba eğitim durumuna ilişkin tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile baba eğitim durumu değişkeni arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmüştür ($F=1,946;p>0,05$).

Ortaöğretim öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (YAĞCI, 2012). Bu çalışma sonucuna paralel olarak Koçak ve Hürmeriç'in (2004; 2006) yaptıkları araştırmalarda babalarının eğitim düzeyleri ile ilköğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucunu bulmuşlardır. Bununla beraber Holoğlu (2006) ve Güllü'nün (2007) yaptıkları çalışmalarda babalarının eğitim düzeyleri ile öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde fark olduğu sonucunu bulmuşlardır. Öğrencilerin, ebeveynlerinin eğitim düzeylerini incelediğimizde; özel ve devlet okulunda okuyan öğrenciler arasında bazı farklılıklar çıkmaktadır. Özel okullarda okuyan öğrencilerin

ebeveynlerinin eğitim düzeyleri, devlet okullarında okuyan öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim düzeylerinden daha yüksek olduğu belirlenmiştir (BALYAN, 2009).

Çalışmamız eşliğinde yaptığımız incelemelerde farklı araştırmalara bakıldığında baba eğitim durumlarının, öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının oluşmasında farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmekte, bu yüzden de bir genelleme yapılamaması gerektiğini düşünmekteyiz.

5.7. Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Oluşan Farkın Tartışılması

Anne eğitim durumuna ilişkin tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile anne eğitim durumu değişkeni anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F=1,525;p>0,05$).

Literatür taramasında, ilköğretim öğrencilerinin anne eğitim durumuna göre beden eğitimi dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir değişiklik görülmezken, ortaöğretim öğrencilerinin anne eğitim durumları ile beden eğitimi dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. (KOÇAK ve HÜRMERİÇ, 2004; KOÇAK ve HÜRMERİÇ, 2006; GÜLLÜ, 2007). Eğitim düzeyi düşük olan annelerin, çocuklarının eğitim ve öğrenimlerini aksatabilme endişesiyle egzersiz ve spora karşı temkinli yaklaştıkları görülmektedir. Dolayısıyla eğitim düzeyi düşük olan annelerin bu tutumlarının, öğrencilerin beden eğitimi derslerine ilişkin tutumlarını da etkilediği düşünülmektedir.

Ortaöğretim öğrencilerinin annelerinin eğitim durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık saptanmıştır Diğer bir ifade ile öğrencilerin beden eğitimi derslerine ilişkin tutumları, anne eğitim durumlarına bağlı olarak değişmektedir Yapılan çalışmada anne eğitim durumu lise mezunu olan öğrencilerin beden eğitimi ders tutumları daha yüksek çıkmış bununla beraber anne eğitim durumu ortaokul olan öğrencilerin beden eğitimi ders tutumlarının düşük olduğu görülmüştür (YAĞCI, 2012).

Çalışmamız eşliğinde bu araştırmalara da bakıldığında anne eğitim durumlarının, öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının oluşmasında farkı sonuçların elde edildiği ve birçok araştırmada etken olmadıklarını söylerken bununla beraber bir genelleme yapılamaması gerektiği düşüncesindeyiz.

5.8. Ailenin Gelir Durumu Değişkenine Göre Oluşan Farkın Tartışılması

Ailenin gelir durumuna ilişkin tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile aylık gelir durumu değişkeni anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F=1,028;p>0,05$). Bu konuyu gelir durumundan ziyade aile içindeki spora bakış açısı ve spor kültürüne sahip olma derecesi üzerinden değerlendirilmesi gerektiği düşüncesindeyiz.

Aylık gelir ortalaması düşük olan ailelerin çocuklarının, okul dışında ücretli spor eğitim kurslarına katılımlarının düşük seviyede olmasından yola çıkarak, okullarında beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarının daha yüksek olması beklenmiştir.

“Öğrencilerin beden eğitimi ders tutumlarının ailenin ekonomik geliri ile olumlu bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile ailenin aylık gelirleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır” (YAĞCI, 2012).

Bu sonucu, Birtwistle ve Brodie (1991) ile Güllü'nün (2007) yaptıkları çalışmalarda da ailenin ekonomik geliri ile öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde fark bulmamaları, çalışmayı destekler niteliktedir.

5.9. Bir Spor Kulübünde Lisanslı Sporcu Olma Değişkeninin Oluşturduğu Farkın Tartışılması

Tutum algıları incelendiğinde tutum algıları ile okul harici bir kulüpte lisanslı olarak spor yapma değişkeni anlamlı bir farklılık göstermektedir ($T=4,859;p<0,05$).

Beden eğitimi derslerine karşı tutumlarda farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan t-testi sonucunda; okul haricinde herhangi bir kulüpte lisanslı spor yapan kişilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bu bulguya paralel olarak Chung ve Philips (2004) yaptıkları araştırmada okul dışında spor yapan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucunu bulmuşlardır. Yine benzer olarak Alenezi (2005), Koca ve Aşçı (2006), Güllü (2007) yapmış oldukları çalışmada düzenli fiziksel aktivite yapan öğrencilerin, düzenli fiziksel aktivite yapmayan öğrencilere oranla tutum puanlarının daha yüksek olduğu sonucunu elde etmişlerdir. Bu durum okul dışında düzenli fiziksel aktivite yapan, egzersiz ve spor faaliyetlerine katılan öğrencilerin, beden eğitimi derslerine de ilgilerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Dolayısıyla sosyal hayatında da düzenli bir şekilde egzersiz ve spor yapan öğrencilerin, beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının doğal olarak olumlu olduğu düşünülmektedir.

6. BÖLÜM: SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Bu araştırmanın bulgularına göre orta öğretim öğrencilerinin bazı değişkenlere göre beden eğitimi dersine karşı tutumlarını yansıtan görüşleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- a. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine yönelik tutum ortalamalarının yüksek olduğu görülmüş ve çoğunlukla beden eğitimi dersine olumlu bakmaktadırlar.
- b. Öğrencilerin birçoğu beden eğitimi dersi kazanımlarının farkında olduğu ve dersin haftalık programlarda daha fazla olması yönünde tercihleri olduğu görülmüştür.
- c. Beden eğitimi dersi için gerekli olan spor tesislerinin, spor yöneltme etkisinin yüksek olduğu saptanmıştır.
- d. Öğrenciler beden eğitimi dersinin yaşam boyu spor alışkanlığı kazandırarak, fiziksel gelişimlerine ve sağlıklarına olumlu etkisinin bilincinde oldukları söylenebilir.
- e. Beden eğitimi dersinin Öz disiplini geliştirdiği, azimli ve mücadeleci olmayı öğrettiği, mağlubiyeti kabullenme ve galibiyeti takdir etme alışkanlığını kazandırdığını verilen yanıtlar doğrulamaktadır.

Yapılan araştırmada öğrencilerin demografik yapısı ile ilgili aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- a. Öğrencilerin okul türüne göre olumlu tutum yüzdelerinin Özel okullarda daha yüksek çıktığı belirlenmiştir.
- b. Sınıf ve doğum tarihi değişkeninde özellikle 9. Sınıf ve 2000 doğumlu öğrencilerin derse karşı olumlu tutumları yüksek çıkmıştır.
- c. Cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında, erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha olumlu tutum algılarının olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

- d. Kardeş sayısı arttıkça, derse karşı tutum algılarının daha olumlu olduğu ortaya çıkmıştır.
- e. Öğrencilerin ebeveynlerin eğitim durumları değişkenine bakıldığında öğrencilerin tutumlarına yansıtacak anlamlı farklılıklar bulunamamıştır.
- f. Öğrencilerin ailelerinin aylık gelir durumu değişkenine göre yapılan değerlendirmede anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.
- g. Okul takımlarında aktif olarak spor yapma değişkenine göre, okul takımında spor yapan öğrencilerin tutum algıları yüksek çıkmıştır.
- h. Ailelerinde spor yapmış ya da yapmakta olan bir birey olan kişilerin beden eğitimi dersine karşı tutum algılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.
- i. Öğrencilerin okul dışında spor yapma durumuna göre beden eğitimi dersine karşı tutum algıları daha yüksek bulunmuştur.
- j. Okul haricinde herhangi bir kulüpte lisanslı sporcu olan kişilerin beden eğitimi dersine karşı tutum algılarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.
- k. Okulda spor tesislerinin olmasının spor faaliyetlerine yöneltmeye etkisi değişkenini incelediğimizde spor tesislerinin olmasının kişilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.
- l. Okulların spor salonuna sahip olma durumu ya da spor salonuna sahip olmama durumu değişkenine göre, Okulları spor salonlu olan öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının çok daha yüksek olduğu görülmüştür.

6.2. Öneriler

- a. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine katılım düzeylerini arttırmaya yönelik araştırmalar yapılarak konu ile ilgili toplumun her kesiminde farkındalık kazandıracak ar-ge çalışmalarını yapılması.
- b. Beden Eğitimi dersinin daha etkin ve yaygın duruma getirilebilmesi ve gençlerin bir bütün olarak gelişmesini sağlayacak önlemler alınarak, sağlıklı bireyler olarak yaşam boyu spor felsefesi kazandırılacak tedbirlerin ilgili tüm kurumlar MEB, SB ve SGM başta olmak üzere iç ve dış paydaş kurumların ortak bir protokole imza atarak ülkenin genç hazinelerine yapılacak en büyük yatırım olarak okullara spor tesisleri kazandırmalarını sağlayacak projeler geliştirilmesi.
- c. Kız öğrenciler arasında beden eğitimi derslerine olan ilginin erkeklere oranla neden az olduğu araştırılmalı ve bu bağlamda çözümler üretmek kız öğrencilerinde en az erkekler kadar beden eğitimi derslerine olan ilgilerinin olması sağlanmalıdır. Bu aynı zamanda kadın sporcuların başarısının artmasına yansıtacağı düşünülerek, bu çerçevede araştırmaların yapılması.
- d. Araştırmamızda ortaya çıkan son sınıflara doğru derse karşı azalan ilginin sebebi olarak gösterilen akademik kaygı stresinin beden eğitimi dersleriyle azaltılabileceği bilgilendirmesinin yapılarak öğrencilere sosyal beceri ve analitik düşünebilme özgürlüğü tanınırsa, derse karşı tutum algılarının bir sonraki araştırmalarda incelenmesi.

KAYNAKLAR

Akkoyunlu, Y. Beden Eğitimi ve Spor, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Yayınlanmış Makale, Denizli, 1996.

Alenezi, M.A., Attitude of Secondary Students Toward Physical Education Classes in Kuwait. Ph.D. Thesis, The Pennsylvania State University, 2005, 5-227.

Aracı, H., Öğretmenler ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi, İkinci Baskı, Ankara, Bağırın Yayınevi, 2004.

Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice. Avrupa'daki Okullarda Beden Eğitimi ve Spor Eurydice Raporu. Lüksemburg: AB Yayın Ofisi; 2013.

Balyan, M., Moralı, S. and Onursal, A.M. The Attitudes Of Various Secondary School Students Toward Physical Education Lessons (İzmir Sample).46th ICHPER-SD Anniversary World Congress, November 9-13, Grand Cevahir Hotel and Convention Center, İstanbul, 2005, p:194,195.

Balyan, M. İlköğretim 2. Kademe ve Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları, Sosyal Beceri Ve Özyeterlik Düzeylerinin Karşılaştırılması. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2009, İzmir (Danışman Yrd. Doç. Dr. A, Ersin).

Beden Eğitimi ve Öğretmenlerin Ders içi ve Ders Dışı Çalışmaları Rehberi, M.E. Basımevi, T.C. MEB Okul İçi Beden Eğitimi ve Spor ve İzcilik Daire Başkanlığı, 152, Ankara, 2000.

Bucher, A. C. Foundations of Physical Education & Sport. London: The C.V. Mosby Company; 1983, p. 13.

Blamey A., Mutrie N., Changing the Individual to Promote Health-Enhancing Physical Activity: the Difficulties of Producing Evidence and Translating it into Practice, Journal of Sport Sciences, , 2004: 22, p: 741-754,

Chellodurai P., Chank K., Targets and Standarts of quality in sport services. Sport management review , 2000: 3, p: 1-22.

Chung M., Phillips A., “The Relationship Between Attitude Toward Physical Education and Leisure-Time Exercise in High School Students” The Physical Educator 59 no3, 2002, p: 126-38.

Çolakoğlu, H., Çocuk ve Spor, MEB, Ankara, 1986.

Çöndü, A. Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. (İkinci Baskı) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2004, s:1-4,29.

Dalkıran O., Altıntaş A., Gündüz N., Sunay H., Akgül M., “Ankara İli Devlet-Özel İlk- Orta Öğretim Okullarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Etkinliklerinde Kapalı Spor Alanlarının Etkin Kullanımı Üzerine Görüşleri” 10 th Ichper.SD Europe Congress, November, Antalya,2004.

Demirhan, G. ve Altay, F., Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği II, Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, Cilt 12, Sayı: 2 2001.

Demirhan, G., Coşkun, H., Altay, F., Şahin, R., Güvenç, A., Aslan, A. ve Açıkada, C. İlköğretim Okulları, Lise ve Dengi Okullar Beden Eğitimi Amaçlarına Ulaşılma Düzeylerine İlişkin Görüşler. III. Ulusal Beden ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu. 23-24 Mayıs, Tayyare Kültür Merkezi, Bursa, 2003, s:66.

Demirhan, G., Spor Eğitiminin Temelleri. Ankara: Bağırgan Yayınevi, 2006; s:15.

Demirhan, G., Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Felsefi Görüşleri, Spor Bilimleri Dergisi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara. Cilt:14, Sayı:2. 2003.

Demirci, A., İlköğretimde Beden Eğitimi Etkinlikleri 1-2-3. Sınıflar Yeni Öğretim Programı, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2008.

Dewey J., Demokrasi ve Eğitim , Çev: Prof. Dr. Tahsin Yılmaz-Ege Üniversitesi Basımevi, 11, İzmir,1996.

Ekici, S., Bayrakdar, A., Hacıcaferoğlu, B. Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Tutumlarının Değerlendirilmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 2011: 8.

Eren E., Örgütsel Davranış Yönetim Psikolojisi, İstanbul, Beta Basım, 2001, s: 174–180.

Ergün M., Eğitim Felsefesi. Mustafa Ocak Yayınları, 11,25, Ankara, 1996.

Erhan S. ve Ark., Doğu Anadolu Bölgesi İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersi İçin Gereken Tesis Araç-Gereç Durumları İle Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine İlişkin tutumları Arasındaki İlişkiler, Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Erzurum, 2009, s. 65.

Erkan, N., ODTÜ Haber Bülteni Yayını, 14 Mayıs, Ankara. 1979.

Erkmen G., Tekin M., Taşğın Ö., Özel İlköğretim Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Çeşitli Değerşkenlere Göre Beden Eğitimi Dersi hakkındaki Tutum ve Görüşleri, Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, Kasım, Muğla, 2006, s: 993-996.

Foster C., Hillsdon M., Changing the Environment to Promote Health Enhancing Physical Activity, Journal of Sport Sciences, 2004: 22, p: 755-769.

Franzoi, S.L., Social Psychology (Third Edition), Boston: Mc. Graw Hill, 2003, s. 156.

Gençer T., Türkiye’de Spora Katılımı Artıracak Uygulamalar, Gökçe Karataş vakfi Yayınları, 78, Ankara, 2001.

Güllü, M. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Araştırılması. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2007, s: 101-103.

Hardman K., “An International Perspective Physical Education in Schools: Issues, Messages and Policy Recommendations” Uluslar arası AB-Bologna Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale , 10-32, 2007.

Hatten, J.D., Racial Differences in Student's interest and Attitudes Toward Physical Education Considering Grade Level and Gender, Ph.D Thesis, The Florida State University, 2004, p:52-53.

Holoğlu, O.G., İlköğretim İkinci Kademede Öğrenim Gören Kız Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa, 2006, s:38-41.

Hünük, D. ve Demirhan, G., İlköğretim Sekizinci Sınıf, Lise Birinci Sınıf ve Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması, Spor Bilimleri Dergisi, 14, (4), 2003, s:175-184.

Hünük, D., Ankara'nın Merkez İlçelerinde İlköğretim İkinci Kademede Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi , Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2003.

İnceoğlu M., Tutum Algı İletişim (Üçüncü Baskı), Ankara: İmaj Yayıncılık, 2000, s:5-11.

İmamoğlu, A.F., Çimen Z., "Türkiye'de Spor Federasyonlarında Örgütsel değişme İhtiyacı ve Bazı Uygulamalar üzerine Düşünceler" Gazi Üniversitesi BSBD IV, 1999, s: 59- 76.

Kağıtçıbaşı, Ç., Yeni İnsan ve İnsanlar (Onuncu Basım), İstanbul: Evrim Yayınevi, 2005, s:102-103.

Kangalgil, M., Hünük D. ve Demirhan G., İlköğretim, Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması, Spor Bilimleri Dergisi, 17 (2), (2006), s: 48-57.

Kasap, H. Psikolojik Danışma ve Rehberlik, (Yayımlayanlar: Karagözoğlu,C ve Kemertaş, İ) BirsenYayınevi s,303, 2004 İstanbul.

Kemertaş İ, "Uygulamalı Genel Öğretim Yöntemleri" Birsen Yayınevi.9-10. İstanbul, 1997.

Koca, C. ve Aşçı, F.H. An Examination of Self-Presentational Concern of Turkish Adolescents: An Example of Physical Education Setting. *Adolescence*, 41,(161), 2006, s:185-197.

Koca, C. Aşçı, F.H. ve Demirhan, G., Attitudes Toward Physical Education And Class Preferences of Turkish Adolescents in Terms of School Gender Composition, *Adolescence*, 40, (158), 2005, s:365-373.

Koçak S., Hürmeriç I., “Attitudes of Primary School Students Toward Their physical Education Classess in Turkey” 10 th Ichper.SD Europe Congress, November, Antalya,131, 2004.

MEB., Ortaokul Beden Eğitimi Dersi (5-8. Sınıflar) Öğretmen Kılavuz Kitabı, Devlet Kitapları 1. Baskı, Ankara, Devlet Kitapları Müdürlüğü. 2013.

MEB Tebliğler Dergisi, sayı:2369, 1992.

NASPE (<http://www.kings.k12.ca.us/puesd/middle/roberts/naspestandarts.html>)

Özçelik, D.A., Ölçme ve Değerlendirme, Ankara: ÖSYM Yayınları, 1998.

Özer, K. Fiziksel Uygunluk, Nobel yayınları, 4. Baskı İstanbul, 2013, s:19-20,

Öztürk, F., Toplumsal Boyutlarıyla Spor, Ankara: Bağırğan Yayınevi, 1998.

Pehlivan Z., Öksüzoğlu P. “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersinden Beklentileri” Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla, Kasım, 2006, s: 638-640.

Pehlivan, Z. , Eğitim Programı Açısından Özel ve Resmi Ortaöğretim Kurumlarında Ders Dışı Okul Spor Faaliyetleri ve Yeniden Örgütlenmesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Elazığ, 1995.

Sakallı, N., Sosyal Etkiler. Ankara: İmge Kitabevi, 2001, s:104-112.

Salman, M. N. Çalgın, E. R. Salman, S. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunlarının Cinsiyet Faktörü Açısından Değerlendirilmesi, Editör: GÜLTEKİN, O.

Sayın, E., Ortaöğretimde Okuyan öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Bakış Açılarının İncelenmesi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2014, İstanbul (Danışman: Prof.Dr. S,Ünal).

Sıdentop, D., Introduction to Physical Education, Fitness and Sport. (Fifth Edition). New York: McGraw- Hill Companies, 2004, s:245.

Siedentop D and Tannehill D., Developing Teaching Skills in Physical Education. USA, Mountain View, CA, Mayfield Publishing Co, 2000, s. 324.

Silverman, S. and Scrabis, K.A. (A Review of Research on Instructional Theory in Physical Education 2002-2003. International Journal of Physical Education, 2004: s41, p:4-12.

Stelzer J., Ernest J. M., Fenster M. J., Langford G, “Attitudes Toward Physical Education: A Study Of High School Students From Four Countries - Austria, Czech Republic, England, and Usa” College Student Journal, 01463934, Jun2004, Vol. 38, Issue 2.

Şencan, H., Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenirlik ve Geçerlik. (Birinci Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları, 2005.

Şisko, M. ve Demirhan, G. İlköğretim Okulları ve Liselerde Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23, 2002, s:205-210

Şişman, M., Eğitim Bilimine Giriş, Pegem A Yayıncılık. 2007.

Tamer, K., Sporda Fiziksel-Fizyolojik Performansın Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi, Türkerler Kitabevi, Ankara, 1995.

Tanılkan K.,Sunay H., “Tarihi Süreç İçinde Beden Eğitimi ve Spor” Çağdaş Eğitim Dergisi, Tekışık Yayıncılık, Şubat 33,Mart 42, 2002.

T.C. Sağlık Bakanlığı 2013-2017 Stratejik plan.Ankara,2013.

T.C . Sağlık Bakanlığı (Türkiye Sağlıklı Beslenme Ve Hareketli Hayat Programı, 2014 - 2017). Ankara,2014.

Taylor, S. E., Peplav, L. A. and Sears, D. O., Social Psychology (Eleventh Edition), New Jerjey: Pearson Education Intrernational, 2003, s.133.

Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu (4), Burfaş Ofset Tesisleri, Bursa, 2005.

Varış, F., Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1988.

Yaylacı, F., İlköğretim Okulları Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi, [URL:http://www.egitim.aku.edu.tr/yayla0.htm](http://www.egitim.aku.edu.tr/yayla0.htm), 2007.

Yağcı İ., Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi,2012,Afyonkarahisar (Danışman Yrd. Doç. Dr. Yıldırım,İ).

EKLER

EK 1: ANKET FORMU

Bu anket “Okul Spor Tesislerinin Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Derslerine Karşı Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi “ adlı yüksek lisans tezinde veri elde edebilmek amacı ile düzenlenmiştir. Siz öğrencilerin aşağıdaki soru ve ifadelere vereceği objektif cevaplar, çalışmanın başarısı açısından önemlidir. Lütfen soruları dikkatli okuduktan sonra size en uygun gelen seçeneği (X) ile işaretleyiniz. İsim yazmayınız! Verdiğiniz cevaplar çalışmanın amacı dışında kullanılmayacaktır. Göstereceğiniz ilgi ve katkılar için şimdiden teşekkürler eder, derslerinizde başarılar dilerim.

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Okul türü: Anadolu lisesi ( ) Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ( )
Özel Anadolu Lisesi ( )
2. Sınıfınız: ( ) 9 ( ) 10 ( ) 11 ( ) 12
3. Doğum Tarihiniz: ( ) 1996 ( ) 1997 ( ) 1998 ( ) 1999 ( ) 2000
4. Cinsiyetiniz : ( ) Kadın ( ) Erkek
5. Kaç Kardeşsiniz : ( ) Kardeşim Yok ( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ve üstü
6. Baba Eğitim Durumu: ( ) Okuma Yazma Bilmiyor ( ) İlkokul ( ) Ortaokul
( ) Lise ( ) Üniversite
7. Anne Eğitim Durumu ( ) Okuma Yazma Bilmiyor ( ) İlkokul ( ) Ortaokul
( ) Lise ( ) Üniversite

8. Ailenizin Aylık Gelir Durumu: ( )630-1000 ( )1001- 1460
( )1461-1999 ( ) 2000 ve üst

9. Okul takımlarına aktif sporcu olarak katılıyor musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

10. Ailede siz hariç aktif spor yapmış olan veya halen yapan var mı?

( ) Evet ( ) Hayır

11. Okul dışı boş zamanlarınızda spor yapıyor musunuz?

( ) Yapmıyorum ( ) Nadiren yapıyorum ( ) Her zaman yapıyorum

12. Okul haricinde herhangi bir kulüpte lisanslı olarak spor yapıyor musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

13. Okulda spor tesislerinin olması, sportif faaliyetlere yönelmenizde önemli bir etken mi?

( ) Evet ( ) Hayır

TUTUMLAR		TAMAMEN KATILYORUM	KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	HIÇ KATILMIYORUM
1	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ FİZİKSEL GELİŞİMİMİ SAĞLIYOR.	( )	( )	( )	( )	( )
2	BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİ SAYESİNDE DAHA DİSİPLİNLİ ÇALIŞMAYI ÖĞRENDİM.	( )	( )	( )	( )	( )
3	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ ENERJİMİ HARCAMAMI SAĞLADIĞI İÇİN RAHATLIYORUM	( )	( )	( )	( )	( )
4	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ ATLETİK BİR VÜCUDA SAHİP OLMAMI SAĞLIYOR.	( )	( )	( )	( )	( )
5	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ SAYESİNDE EKİP ÇALIŞMASI YAPMAYI ÖĞRENDİM.	( )	( )	( )	( )	( )
6	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ YAŞAM BOYU SPOR YAPMA ALIŞKANLIĞI KAZANDIRIYOR.	( )	( )	( )	( )	( )
7	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ GÜÇLÜK VE ZORLUKLARLA BAŞ ETME ALIŞKANLIĞI KAZANDIRIYOR.	( )	( )	( )	( )	( )
8	BEDEN EĞİTİM DERSİ MAĞLUBİYETİ KABULLENME GALİBİYETİ TAKTİR ETME ALIŞKANLIKLARIMI GELİŞTİRDİ.	( )	( )	( )	( )	( )
9	BEDEN EĞİTİMİ DERSİNDE SINIFTA AZ İLETİŞİM KURDUĞUM ARKADAŞLARIM İLE İLETİŞİMİM ARTIYOR.	( )	( )	( )	( )	( )
10	BEDEN EĞİTİMİ DERSİNİ SPOR SALONUNDA UYGULAMAKTAN MEMNUN OLURUM.	( )	( )	( )	( )	( )
11	BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNİN EĞLENCELİ OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM.	( )	( )	( )	( )	( )
12	BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİ SAYESİNDE SPORUN SAĞLIĞA NE KADAR YARARLI OLDUĞUNU ANLADIM.	( )	( )	( )	( )	( )
13	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ FUTBOL, BASKETBOL, YÜZME VB. GİBİ BRANŞLARA YÖNELMEMİ SAĞLADI.	( )	( )	( )	( )	( )
14	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ YARATICILIKLARIMI ORTAYA ÇIKMASINI SAĞLADI.	( )	( )	( )	( )	( )
15	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ KÖTÜ ALIŞKANLIKLARDAN UZAK DURMAMIZI SAĞLAR.	( )	( )	( )	( )	( )
16	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ VÜCUDUMDA ÇEVİKLİK, ESNEKLİK ÇABUKLUK ARTIRIYOR.	( )	( )	( )	( )	( )
17	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ FİZİKSEL GÜCÜMÜZÜ İYİ BİR ŞEKİLDE KULLANMAYI ÖĞRETTİ.	( )	( )	( )	( )	( )
18	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ AZİMLİ VE MÜCADELEÇİ OLMAYI ÖĞRETTİ.	( )	( )	( )	( )	( )
19	SPOR YAPMAK BENİM İÇİN ÇOK ÖNEMLİDİR.	( )	( )	( )	( )	( )
20	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ SORUNLARIMDAN UZAKLAŞTIRIYOR.	( )	( )	( )	( )	( )
21	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ YARAMAZ VE ÇALIŞKAN OLMAYAN ÖĞRENCİLERİN DERSİDİR.	( )	( )	( )	( )	( )
22	BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNE YÜKSEK NOT ALMAK İÇİN KATILIRIM.	( )	( )	( )	( )	( )
23	BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNDE ÇOK YORULURUM.	( )	( )	( )	( )	( )
24	BEDEN EĞİTİMİ DERSİ BOŞ ZAMANLARIMI DEĞERLENDİRMEMİ SAĞLIYOR.	( )	( )	( )	( )	( )
25	BEDEN EĞİTİMİ DERSİNDE HER HAFTA BAŞKA BİR BRANŞ ÖĞRETİLMESİNİ İSTERİM.	( )	( )	( )	( )	( )
26	BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNİ GEREKLİ BİR DERS OLARAK GÖRÜRÜM .	( )	( )	( )	( )	( )
27	BEDEN EĞİTİMİ DERSİNİN DAHA FAZLA OLMASINI İSTERİM.	( )	( )	( )	( )	( )
28	BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNE KATILDIKÇA SPORA İLGİM ARTAR.	( )	( )	( )	( )	( )
29	BEDEN EĞİTİMİ DERSİNDE HER HAFTABAŞKA BİR BRANŞ ÖĞRETİLMESİNİ İSTERİM.	( )	( )	( )	( )	( )
30	BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNİN DAHA FAZLA OLMASINI İSTERİM.	( )	( )	( )	( )	( )

İSTANBUL VALİLİĞİ ONAY BELGESİ

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/44/6355371
Konu: Araştırma (Mehmet KILIÇ)

11/12/2014

GEDİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ (Sağlık Bilimleri Enstitüsü)

- İlgi: a) 02.11.2014 tarih ve 91 sayılı yazınız.
b) Valilik Makamı'nın 10/12/2014 tarihli ve 59090411/20/6290395 sayılı onayı.

Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Mehmet KILIÇ'ın "*Okul Spor Tesislerinin Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Derlerine Karşı Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi*" konulu tezine dair araştırma çalışması kapsamında, anket uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) yazı ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Muzaffer BAŞ
Müdür a.
Şube Müdürü

EKLER
Ek-1 Valilik Onayı
Ek-2 Ölçekler

Mualla ÇELEBİ
Bölüm Şefi

İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü (Strateji Bölümü)
Bab-ı Ali Yokuşu Ankara Cad. D-Blok No:13 34417 Cağaloğlu-İstanbul

Santral : 212-455 04 00 (Dahili:239) Faks :212-455 06 52
E-posta: sgb34@meb.gov.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksoggu.meb.gov.tr> adresinden 5399-91ee-3c58-9c7e-95a5 kodu ile teyit edilebilir.

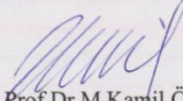
GEDİK ÜNİVERSİTESİ ETİK KURULU PROJE/ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME SONUÇ RAPORU

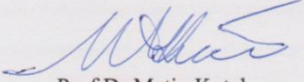

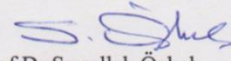
T.C.
Gedik Üniversitesi Etik Kurulu

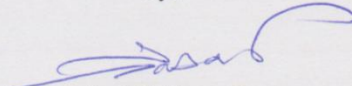
PROJE/ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME SONUÇ RAPORU

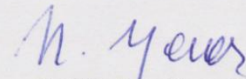
Toplantı Tarihi: 10.03.2015
Toplantı Sayısı: 2015/01
Başvuru Protokol Numarası: 2014/5480
Başvuru Tarihi: 18 Aralık 2014
Proje/Araştırma Başlığı: Okul Spor Tesislerinin Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Derslerine Karşı Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi
Proje/Araştırma Yürütücüsü: Mehmet Kılıç
Karar: Bilimsel araştırma etik kurallarına uygundur. Karar Sayısı : 2015/01-01
Açıklamalar:

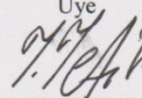

Prof.Dr.M.Kamil Özer
Spor Bilimleri Fakültesi
Başkan

Prof.Dr.Metin Kutsal
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Üye

Prof.Dr.Sunullah Özbek
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü
Üye

Prof.Dr.Hasan Kasap
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü
Üye

Prof.Dr.Ayşe Nuran Yener
Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi
Üye

M.Tevfik Tetik
Genel Sekreter
Üye

T.C. Gedik Üniversitesi
Cumhuriyet Mahallesi İlbahar Sk. No:1 Yakacık Kartal 34876 İSTANBUL
T +90 216 452 45 85 F +90 216 452 87 17
info@gedik.edu.tr

GEV
444 5 438
gedik.edu.tr

ÖZGEÇMİŞ

Adı	Mehmet	Soyadı	KILIÇ
E-mail	mehmed5634@gmail.com	Uyruğu	T.C.

Eğitim düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Yüksek Lisans	Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı	2013-2015
Lisans	Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü	1998-2002

İş Deneyimi

Görevi	Kurum	Süre (Yıl-Yıl)
Beden Eğitimi Öğretmeni	MEB	2010-
Fitness Antrenörü	En-Joy Sports Clup	2005-2006
Fitness Antrenörü	Enka Spor Kulübü	2004-2005

Yabancı Dilleri	Anlama	Konuşma	Yazma
İngilizce	İyi	İyi	İyi
Arapça	İyi	İyi	Zayıf

Ales Puanı	Sözel	Sayısal	Eşit Ağırlık
27.11.2011 (Sonbahar)	70.483	50.890	53.072

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma Becerisi
Windows Office	İyi
Eta	İyi

Eğitim / Seminer ve Sertifika Bilgileri

Konu Başlığı	Kurum	Yer	Tarih
İnternational Symposium of Sport Science Technology	İstanbul Teknik Üniversitesi	İstanbul	10.05.2015-13.05.2015
Yaratıcı Drama	MEB(Hizmet İçi Eğitim)	Muğla (Bodrum)	08.09.2014-15.09.2014
MTSK	MEB (Sınav Sorumlusu)	İstanbul	09.12.2013-10.01.2014
Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi	İş Güvenliği Uzmanlığı Derneği	İstanbul	11.09.2014.12.09.2014
Engelli Çocuk ve Gençler için Fiziksel Aktivite M. Projesi	Gedik Üniversitesi	İstanbul	04.05. 2014
Fitness 1. Kademe Y. Antrenör Belgesi	GSGM. Fitness Federasyonu	İstanbul	10.03.2011
Artistik Jimnastik 1. Kademe Y. Antrenör	GSGM. Jimnastik Federasyonu	İstanbul	30.05.2007
İngilizce Dil Kursu	BAHEM	İstanbul	12.02.2007- 2008
İngilizce Dil Kursu	WSİ	İstanbul	15.06.2006-15.09.2006
Kayak Kamp Eğitimi	Marmara Üniversitesi	Bursa (Uludağ)	13.02.2000-20.02.2000
Oryantiring Kamp E.	Marmara Üniversitesi	Çanakkale (İntepe)	07.06.2002-15.06.2002